

COSMIZIONZINE

czz'3 Nisan 2017

kutsal vadedilmiş cosmic topraklarda yola çıkan zine ruhu

COSMIC ZION & ZINE

Koltuklarınızdaki yerlerinizi alın, czz Bereket Tanrıçası ile baharı buldu!

Bu fanzinde yazan tüm sözler meclisten içeri;

Kibele görse, o da böyle olsun isterdi.

czc/1 ve 2 Tanrılara gidince eril fanzin olmamak adına, bilhassa Kibele'ye duyduğumuz hayranlıktan, Anadolu'nun ana Tanrıçasını içeri tıka basa doldurduk. İyi de ettik, yani bizce. Yoo, sadece mitoloji çevirmedik. Neler neler...

Sayfaları çevirdikçe yüzüne yüzüne bereketin, vahşi doğanın, toprağın koruyucusu ve Tanrıların anası Kibele'nin çarpmasını dileriz!

KIBELE'YE İTHAF

COSMIC YAZI VE SİİRLER

Czz Diyo ki: dinle, izle, oku

Nida Seda Küçükşahin

Siyah Sevgili

Sonay Yılmaz

Onur Selamet

Elif the Cosmic

Burak İpek

ContraCaptive

Mehmet Berk Yaltrık

İlhami Batı

Funda Özlem Şeran

Czz Uzay Takvimi/Nisan

Gökmen Akça

Batuhan Aşıktoprak

Can Küçükkoğlu

Gizem Aytekin

Bora Kurt

CES (cosmic efsane servisi)

Gücünü Güneşten Alan kız

Berkay Saydam

COSMIC ÇİZİMLER-RESİMLER

Sena Uлуу

Tugay Doğraycı

Mikroplazma

Yiğit Gönlügür

Necip Can Karakuş

Eda

Furkandusk

Seungyeapark

Sercan Salkır

Ceren Bulbun

Gökmen Akça

KAPAK: Ayberk Oğuz

ARKA KAPAK: Melodi Edremit

MAGNA MATER: TANRILARIN ANASI KYBELE GÖKTEN YERYÜZÜNE İNEN BEREKET

Kybele, Kibele, Magna Mater, Mother of the Gods, Tanrıların Anası... Sayılıp bitirilmesi güç isimlerinin ortak noktası, Kibele'nin dünyanın anası olmasıdır. Hiçbir mitolojik karakter gibi tek bir ülkeye ait değildir. Romalı Sybil kâhinlerinin 202 yılın-da bir savaş esnasında bulunduğu taşa da Kybele vardı, Frigya Mitolojisi'nde dağ zirvelerinde de Kybele'ye tapınılırdı. Çoban Yıldızı, Ay ve Kâbe yine onunla özdeşleştirilir. Anadolu kökenli bir Tanrıça'dır ama Yunan Mitolojisi'nde Rhea, Mısır kültüründe İsis ve Efes Artemisi'dir. Ana Tanrıça'nın varlığı, m.ö. 6500-7000'lere kadar gider.

İçinde hayat taşıyan kadındır: Bereketin, doğanın, doğurganlığın, bekaretin Tanrıçası'dır. Hayatın sürmesini temsil eder.Yaşamın olduğu kadar yaşamı doğuran ölümün de yegâne kraliçesidir. Yeraltı güçlerinin simgesidir. Doğa üzerinde sonsuz bir egemenliği vardır. Avcı Tanrıça ve hayvanların hakimi olarak da bilinir. Uğurlu hayvanı leopardır. Ana Tanrıça'nın kuş tüylerinden oluşan bir başlığı vardır.

Kybele, hep düzgün bir vücutla betimlenir. Ayakta, otururken, uzanmış olarak ya da doğum yaparken tasvir edilir.

ZEUS'UN RÜYASINDA KYBELE VE KYBELE-ATTİS MİTİ

Kybele, Zeus'un rüyasına girer. Zeus'un kendine hakim olamayacağı kadar etkileyicidir. Aslında Tanrıça değildir. Rüyadan doğar. Çift cinsiyetlidir, iki cinsi de etkileyecek cazibededir. Zeus'un rüyası bir gün gerçek olur. Kybele, ortaya çıkar. Zeus, Kybele'nin bu etkileyciliğini, kendi gücüne tehlike teşkil eden bir şey olduğunu düşünür, onu öldürmek ister. Ama Afrodit, bu güzelliğin kaybolmasını istemez. Kybele öldürülmekten kurtulur. Sadece erkeklik organı hadım edilir. Organın düştüğü yerde badem ağacı büyür. Ağacın ilk meyvesinin düştüğü toprakta bir erkek doğar. Kybele, Amazon kadınlarının temsilcisidir.

Attis'e gelecek olursak; Kybele'nin sevgilisidir. Pessinus'ta koyunlarını otlatan delikanlı Attis ile Kybele birbirlerine aşık olur. Attis de Adonis kadar güzeldir. Attis Frigya Tanrısı'dır. Kybele ile hayat boyu birbirlerine sadık kalma sözü vermişlerdir. Attis, bu sözü unuttur. Sakarya Nehri'nin perisi Sagaratis'e gönül verir. Düğüne Kybele'yi de davet eder. Bir anlatıya göre; Kybele ile düğünde karşılaşan Attis, sözü unuttuğu için büyük bir pişmalık duyar. Bir kaya üzerinde erkekliğini hadım eder. Kanlar içinde ölür, Kybele'nin gözyaşlarıyla tekrar dirilir.

Bir diğer anlatıya göre ise; Kybele, Attis'in kendisine verdiği hayat boyu sadık kalma ve sonsuz sevgi sözünü unuttuğu için Attis'e çok öfkelenir. Attis'in Sakarya Nehri'nin perisi olan Sagaratis'e gönül vermesine suskun kalmaz. Kybele, peri kızının hayatının bağlı olduğu ağacı keser ve Attis delirir.

DİNLE

B

OKU

A A

Tek bir ülkenin mitolojisinde ya da tek bir kıtada yer edinmemiş, epey tanınmış ana Tanrıça Kibele'yi anlatan müzikleri dinle, hisset: Öncelikle İzmirli grup Sırannon! İlk zamanlar black metal grubu olan, daha sonra ise pagan metale yelken açan kadın metal grubudur. Türkiye metal tarihinde ilk kadın black metal albümü Sırannon'a ait. Kibele'yi "Magna Mater" şarkısıyla bir ucundan tutmuşlar. Başka başka?

- J Spell 27-Elegant Disaster
- J Therion- Eye of Shiva
- J TIAMAT-Gaia
- J Khmet-Magna Mater
- J EERTHISTS-Cybele
- J Morbus Kitahara-Magna Mater
- J Hymn to Cybele(Magna Mater)-Kubeyn
- J Magna Mater Templum-Benjamin Simao

O kadar izleyip dinledikten sonra neden biraz da Kibele kitaplarına düşmeyesin dedik ve dünyanın anası Kibele için tapınan kitapları şöyle sıraladık:

- J Öncelikle karanlıktan aydınlığa çıkmaya çalışanların öyküsünü anlatan bir kitap: "Kibele'nin Varisleri"
- J "Kibele'den Pandoraya: Kadının Tarihsel Yenilgisi" adındaki kitap, "Ana huku-kundan baba hukukuna, kadın egemenliğinden erkek egemenliğine bereket saçan ana Tanrıçadan kötülük dağıtan Pandora'ya..." cümlesiyle tanımlanıyor.
- J Önemli bir çeviri kaynak kitap: Ana Tanrıça'nın İzinde: Anadolu Kybele Kültü
- J Göçler ve Efsaneler- Kibele Öyküleri 1
Göçler ve Efsaneler-Kibele Öyküleri 2
- J "Kibele'nin Gölgesinde" ise ana Tanrıça'mıza dair bir çocuk kitabıdır. Minik yaşta mitoloji yüklemesi, gerçeklerden daha iyi gelebilir.

J "Kibele-Kadim bilgi, Kadim aşk"

J İstanbul'da geçen Kibeleli hayaller ve gerçeklerle dolu bir kitap: Kibele'nin Sırrı"

J "KULÜBE"

Romalı lirik şair Catallus'un Attis-Kibele miti için kaleme aldığı şiir:

KibeLE - ATTİS

... Hızlı teknesini derin deniz üstünde sürüp Attis,
Frigya korusuna apansızın ayakbastı sabırsızca.
/... Aldı karbeyaz ellerine çarçabuk defini, senin defini, Kibele, ey kibele ana,
/... (Ve dedi yoldaşları için): 'Haydi, gidin Galalar, Kibele'nin yüksek korularına,
/... İzleyin Frigya'daki evini, Frigya'daki korularını tanrıçanın,
/... Ziller çalar orada, defler yankılanır,
/... Orada dolanır durur tanrıçanın gezgin alayı,
/... Biran önce oraya gitmek yakışır bize hızlı danslarla'...

C

İZLE

Bu alanda sanıyorum ki daha çok kısa filmler ve belgeseller var. Ve bunlardan birisi de "Tanrıça'nın Çılgılığı" Bir Türk belgeseli ve birinci bölümünde Çatalhöyükte bulunan leoparlı ve doğum yapan kadın heykelinden söz ederek başlıyor. Açıp izlemelisin.

Donald Richie'nin yönetmenliğini yaptığı 1968 yapımı ve siyah-beyaz bir kısa film: Cybele

Bir başka kısa film, oldukça etkileyici şekilde ekrana kitliyor diyebilirim: Luana Ranisavljevic'in çektiği "Magna Mater"

Buna "izle" mi yoksa "dinle" mi desem bilemedim ama dinlerken göz at, izlerken kulak ver: Ludmila Olejova-Magna Mater

ezz diyo ki

ÖMR-Ü ÖLÜM: BUTİMAR

Sevginin henüz -miş'li geçmişle küflenmediği zamanların uzak diyarlarında *Butimar* diye bir kuş yaşamış.

Her gün gökyüzünde süzülür, kanatlarının altından masmavi denizi izlermiş. Mavinin tonlarını seyreden küçük gözleri hayranlıkla kaybolurmuş. Beyaz dalgaların her hareketini izler, iyot kokusunun şişirdiği ciğerleri başka koku istemezmiş. İzledikçe hayranlığı kat be kat artar, mest olurmuş. Butimar, susuzluğunu yalnız denizle besler, başka su içemezmiş.

Yine bir gün, hayranı olduğu denizin kıyısına, kucaklamak istercesine açtığı kanatlarıyla süzülmüş. Sıcaklığını yitirmiş kızıl akşamüstü güneşi, kanatlarını pırıl pırıl yıkayıp teskin ederken denizi izlemiş yine, hayranlıkla. Ta ki dolunay çıkıp da yakamozların dansını aydınlattığı vakte dek. Ve gel zaman git zaman Butimar, uçamamaya başlamış. Bir Butimar'ın uçamaması ancak üç koşulda gerçekleşirmiş; kar yağdığında, müzik sesi duyduğunda ve aşık olduğunda. Mevsim, karlardan uzak ve kulağında dalga sesleri dışında bir müzik olmadığına göre kalan son ihtimal onu şaşırtarak aşk denen duyguyla tanıştırmış. Bu tanışma Butimar'ı heyecanlandırmış. Minik kalbi daha istikrarsız ritimlerle çarpmaya başlamış. Ve aşık olduğunu anladığı denizin kıyısından o günden sonra hiç ayrılmamış. Bir nefeslik mesafeye gitmek istese, nefessizlikten öleceğini sanırmış. Uçamadığı gibi artık çok susadığı halde su da içemez olmuş. Sevgisi de kendisi gibi o kadar naif ve hassasmış ki, aşığı olduğu denizin suyundan içerse onun kuruyacağını, onsuz kalacağını düşünürmüş ve kahrından susuzluğunu unutturmuş.

Susuzluktan bitap düşse de asla bir yudum içmez, onu eksiltip tüketme hakkını kendinde görmezmiş. Denizin bir gün kuruyup tükenme ihtimali, kemiklerini sızlatacak ölçüde üzüntü verirmiş. Artık yapabildiği tek şey, susuzluktan bir gün öleceğini bile bile denizi seyretmek olmuş. Deniz her zamanki gibi vakur ve güçlüyken, Butimar, az az tükenirmiş fakat aşkının yüceliği bu gerçeği görmesine izin vermezmiş. Çare aramamış, şikayet etmemiş, muhtaç ama sessizmiş. Tabiatı olan uçmayı yitirmiş, benliğinden geriye sadece uçsuz bucaksız sevgisi kalmış. Ve bir gün Butimar'ın küçük bedeni susuzluğa dayanamamış, kıyısında yine onu izlerken susuzluktan ölmüş. Denizin yamacında denizsizlikten sebep bir ölüm, kaderini tamamlamış bir aşığın. Ölümü de sevgisi kadar sessiz olmuş. Ölümle buluşan özverisi sadece kendisiyle bütünleşmiş. Teslimiyetini; aşkı anlayacak kadar uzun, doyamayacak kadar kısa, ama yine de zaman biçilemeyecek değerinde bir ömrün çerçevesinde yaşamış. Deniz, kıyısındaki artık hayatta olmayan aşığından bihaber, yaşam istikrarını idame ettirmiş.

Dalgalarını kıyıya vura vura Butimar'ın bedenini içine çekmiş, kendi içine katmış. Böylelikle kavuşmaları ancak, ölümden sonra gerçekleşmiş. Asırlar sonra kimi Butimar olup sevgisine zarar verme korkusuyla dokunamamış, kimi de hikâyeye inanmayıp yüzeyselliğin basitliğinden şaşmamış. Fakat Butimar, denizlerde yok olup gitse de, hikâyesinin ruhu taşlaşmamış tüm kalplerde. Tazeliğini korumuş, hep hatırlanmış. Kimse Butimar olamamış ama görebilen için o, hep canlı kalmış.

Nida Seda Küçüksahin

LEOPAR

Bu başlık kadar
Damar damar
Tüm Dünya'ya
Doğanın her bir karışına.
Kutsa tek tek
Çıkart dağlara
Bereket bulsun
Kadınlığıyla.
Analığın
Ve tüm kıpraşan
Döllerin
Düzgün vücudun
Huzur bulsun
Badem ağaçlarında
Attis'in kollarında
Aşk kanları
Güneşle pişsin
Ve bir çam ağacı
Olsun
Büyüsün
Tüm aşklar
O yıldızlar
Bir leoparın gözü kadar
Vahşi olsun
Parçasın tüm engelleri
İstemsiz rüyaların
Zeus'un.
Yeşilde buluşsun
Her bir çam yaprağı
Başına otursun
Kibele kadını.

Siyah Sevgili

GÖZALTLARINDAKİ MASALLAR

Ben senin ruhunun Kristof Kolomb'yum
Geçmişin umrumda değil
"Adolf hitler" gibi yok edebilirim orayı
ve konu gözlerin olursa okyanusları içecek
kalemim mürekkep diye.
Hayalini kuran tüm varlıklar için azraile
rüşvet vereceğim!
Parmak uçlarındaki şehire ineceğim
Göğüs çizgindeki kıvrımlara dumanlar
üfleyp,
Gülümsediğin her anı, bilinçaltıma kaydede-
ceğim
Gözlerini kaçırdığın yerlere taşınacağım
Kokuna reddemeyeceği bir teklif sunacağım
Elmacık kemiklerimde , kalbini bulacağım
ve saçlarıyla kapatacağım diğer kadınları
Odanın duvarları bile öpmek isteyecek ses
tellerini
Göz altlarına masallar bırakacağım, uyuma-
dan önce
Aklının odalarına ise papatyalar.
Uyduğunda dünyanın yörüngesiyle oyna-
yacağım
Omuzlarını, cennete rakip yapacağım
Tanrıya gidip, yarınları bizim için ayarlama-
sını isteyeceğim.
özel bir rica olacak bu
Değerini benden başka kimse bilmeyecek
gibi hissedeceksin
Beni ve ütopyamı hissedeceksin
Dünyayı bir kağıt gibi atacağız
Gökkuşaklarından bir salıncak yapacağım
sana
Durmaya ikna edemeyeceğim boynunda
asılı kalan dudaklarımı
Sigaralar bile şiir yazacak,
Alkoller sarhoş,
Şarkılar sağır olacak o gece.

Paranoid
Sondy Xilmatz

RUTİN BEYLER'LE YÜZ YIL DAHA

Karanlık. Görmek ihtiyaç fazlası. Çıplak ayaklarımız soğuk betonda. Temaslar kesik. **Merdivenler eski.** Daha çok eskisin! Yukarı çıkarken öfkem sanki merdiveni oraya koyana. Aşağı inerken merdiveni oradan almayana sövüyorum. Düz bir çizgide gitmek istiyorum ama öyle olmuyor. Hayat, öldükten sonra bile doğru düzgün gitmiyor.

Yine burnumdan soluyorum. Ağzımdan soluyunca midem bulanıyor. Bozuk kan kokusu. Alışamadım. Karanlıkta yukarı ve aşağı *dosyalar* taşıyoruz. Odalara hiç girmedik. Belki de girdik, ama odalar da merdivenlerin bir parçasıydı ve biz görmedik. Taşıdığım dosyalarda ne var, bilmiyorum. O gün neyi nereye vereceksek verip mezarıma dönmek istiyorum.

Mezarım güzel. Toprağı yumuşak ve bol solucanlı. Yaz sıcağında bile serin. Kışın biraz üşüyorum. Ama beslenmeme dikkat edince çok sıkıntı olmuyor. Bütün gün merdivenlerde paralanıp da toprağın altına girdiğimde, zaten doğru dürüst üşüyecek kadar uyanık kalamıyorum. Gün batımında uyanıp işime dönüyorum.

O gün neden öyle yoğundu bilmiyorum. Bazı bazı iki sigara içecek molamız hep olurdu. Merdivenin altına çekilip karanlığı dumana boğardık. Karanlık şikâyet etmezdi. Sigaranın koru içinde gezerken öylece susup sönmesini beklerdi. Karanlığın ateşe saygısı vardı. Kor dinince saltanatını hiç bölünmemiş gibi davranırdı. O gün merdiven altlarında tek dal sigara içilemedi.

Gece arası için yemekhaneye inilmedi. Sadece çalıştık. Belirsiz dosyalar oradan oraya gitti.

Fısıltılar. Biri geliyormuş. Önemli. **Kanlı.** *Canlı* biri. Neden geliyor, canına mı susamış? Bilmiyoruz. Tepedeki Adam biliyor olmalı. O bilmiyorsa kimse bilemez. Onla da konuşulmaz ki şimdi.

Bizi işe o aldı. Bir daha da yüzünü görmedik.

Tepedeki Adam'ı düşününce boynuma ağırlar saplanıyor. Acıkıyorum. Dişlerim kamaşıyor. Çok çalışmamız gerekiyorsa çok çalışırız, sigarayı mezarda da içerim, diyorum.

Merdivenler dar. Gelene geçene yol verecek olursanız gittiğiniz birimde sizi harcarlar.

Ölü adamlar da harcanır. Kendimden büyüklere her zaman izin verdim. Ama küçükleri affetmem.

Her zaman soğuk olan beton bugün biraz ılık. Fısıltılar, geldi, diyor

Kimsenin kimseyi görmediği o yerde birilerinin geldiğini nasıl anlarsınız? Beton gittikçe ısınıyor. Ayak parmaklarım isyanda. Aşağı iniyorum. O da yukarı çıkıyor. Boynumdaki sızıdan biliyorum. Karşılaşıyoruz. Kesinlikle benden yaşlı. Bir insan. Allah uzun ömür vermiş. Kenara çekiliyorum, ağır ağır çıkmaya devam ediyorum.

Sanki beni çok sonradan fark ediyor, birkaç merdiven sonra dönüp, “Bahtiyar ol oğlum,” diyor. Kırıksık gerdanı karanlığın içinde oynaşılıyor. *Sesini duyuyorum.* İhtiyar yukarı çıkmalı, öyleyse çıkacak.

Göremeyeceğini bile bile başımı sallıyorum. Gideceği yere varıp varamayacağını merak etsem de ses etmeden aşağı iniyorum. Güneşin doğmasına saatler var. **Merdivenler dik ve sarmal.**

Atlayınca ölmüyor. Ölüler dairesinde sizi mevta tutan kişiye Rutin denir. “Rutin Beyler bugün rahatsızdı, gelemedi,” diyor Merdivenler. Soğuk değil, ılıklar. Sinirime dokunuyor. Elime tutuşturulan bir başka dosyayla yukarı yollanıyorum. Ağzımdan soluyorum, midem bulansa da kusmuyorum. Rutin Bey'i odasında ziyaret edeceğim.

Kimsenin girmediği o odanın önündeyim. Kapıyı yumrukluyorum.

“İÇERDE OLDUĞUNUZU BİLİYORUM LAN ALLAHSIZLAR!” diye bağıriyorum. Dosyamı çoktan bir yerlere fırlatmışım. Orada burada sözler duyuyorum: “Yazık, yakacak mevtalığını...”

Merdivenler bucaksız.

İçeriden ses gelmeyince kapı kolunu indiriyorum: Açılıyor. Ölüm de bu kadar basit olsa keşke. İhtiyar orada, kanepede kahve içiyor. Tepedeki Adam orada, ihtiyarın hemen yanında. Şimdi ikisi de bana bakıyor. Karanlık o kadar yoğun ki onu kaşıkla yemek istiyorum.

Birisi bakarken beslenmek beni utandırır.

Beni görüyorlar, beni anlıyorlar, beni kabul ediyorlar.

“Bu bir deneydi,” diyor Tepedeki Adam. “Rutin Beyler’le imzaladığımız yüz yıllık anlaşmanın son gününe geldik. Bozulunca anında kapımıza dayandın. Evet, harika. Seni hakkaten sevdim.”

Ben azarlanmayı beklerken naçiz şahsıma aşklar ilan ediliyor. Yaşlı adam purosunu yakıp derin bir nefes alıyor. Yüzünü ne kadar görmem gerekiyorsa o kadar görüyorum: Her şeye rağmen yaşıyor. Dağılan karanlığa dumanıyla hızlı bir yama yapıyor. Beni yanına çağırıldığını hissediyorum. Ayaklarımı sürüyerek gitsem de aslında koşmak istiyorum.

Yine de Tepedeki Adam’ın memnun bakışları altında şımarıklık yapmayacağım.

“Dudaklarını arala,” diyor.

Geriliyorum.

“Tüm bu koşuşmaya değmiyor.”

İkna dişsiz bir canavar. Duman ciğerlerime iniyor. Uzatmaları oynadığım ölümün son düdüğü dişlerimin arasında. Çalışıyorum.

İhtiyar artık daha yaşlı. Kendi uzatmalarımı da onun titrek omuzlarında görebiliyorum. Tepedeki Adam bir dosya imzalayıp veriyor. “Mezarda canın sıkılırsa,” diye ekliyor. Arsızca göz kırptığını biliyorum.

Teşekkür edip çıkıyorum. Tekrar uyanmayacağımdan eminim. Aşağı inerken bir genç yol veriyor. Sonra duraksayıp, “O dosya bir üst kata gitmeyecek miydi?” diye soruyor.

Hayır, yerin dibine gidecek.

Ne işim var lan benim yukarda? Hadsiz.

Onur Selamet
3 Haziran 2016

“Ben doğayım. Evrensel Ana, tüm öğelerin hanımı, zamanın başlangıcındaki çocuk; tinsel her şeyin egemeni, hem ölümlülerin hem de ölümsüzlerin ecesi, bütün Tanrularla Tanrıçaların tek belirimiyim. Bir baş eğişimle göklerin parlak yüksekliklerini, sağlık saçan deniz esintilerini, altımızdaki dünyanın yas dolu sessizliğini yönetirim. Gerçi insanlar farklı görüntülerime tapar, sayısız adla tanırım ve övüldüğüm kuttörenler birbirinden farklıdır, ama tüm dünyada ululanan hep ben olurum.” Apuleius

GÖKLERİN EGEMEN ECESİ FERÎMAH

Kybelen Dağı’nın zirvesinde parmak uçlarında durdu. Ufak sayılacak bir sıçramayla Ay’ın çukurlarından birine tutundu, kendini yukarı çekti. Ferîmah, sırtındaki gümüş tekerlek mührüyle Göklerin Ecesi diye bilindiği evine dönmüştü sonunda. Evinin yolu, Kybelen’den geçiyordu. Ferîmah’ı evine götüren dağ, zirvesinden Ay’a asılıydı. Öyle büyüktü ki, yeryüzünde Kybelen’in eteğinden yukarı bakıp da dağın sonunu hayal edebilen olmamıştı.

Kızıl saçları sırtındaki gümüş tekerlek mührüne döküldüğü için Sin, Ay’ın yegâne Tanrıçası Sin, ilk önce Ferîmah’ı tanımadı. Çok uzun zamanlar önce onu Kybelen’den Dünya’ya gümüş bir tekerlek üstünde yuvarlarken belki yüzyıl boyu gelmeyeceğini biliyordu. Döndüğünde tanınması için sırtına bu mührü kazımişti. Ferîmah, evinin dilâsa sesini kulaklarına doldurmayı ümit ediyordu. Şimdi ise ellerine sığmayan saçlarını sol omzunun üstünde toplayarak sırt kemiğinin üzerindeki mührü görsün diye Sin’e sırtını döndü. Sin, yüz yıllara yenik düşen gözleriyle seçebildiği kadarıyla karşısında Ferîmah’ı görüyordu. Tamah etmedi, mührü göstermesi şimdilik yetecekti:

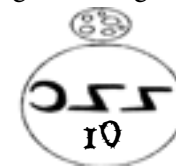
“Ferîmah! Elbette sensin! İnanmadım değil, kızım, saçların ay tenini örter kadar uzamış.”

Sin, Ferîmah’ı en son görelî kim bilir kaç zaman olmuştu. Onu Kybelen’in eteğinden Dünya’ya yuvarladığında saçları el kadar ve kapkaraydı. Şimdi yere değip ay tozlarını süpüren saçları, tıpkı annesininki gibi sonsuz kızıldı.

“Ah, güzel ecem, göklerin egemen ecesi, söyle! Anlat hadi! Nelerle geri döndün?”

Bu kadar zaman boyunca ona böyle seslenmeyi nasıl unutmamıştı?

Bu sesleniş içinden bir gürültü koparttı. Ferîmah, ay yüzeyinden ayırt edilmeyen teninden Sin’e neler koparmalıydı biliyordu. Fakat eksik olan, dudaklarının, dilinin Sin’in duymak istediği cümleleri taşımamasıydı. Bunca zaman evinden uzaklaşıp Dünya’ya gittiğini, annesini bulamadan geri geldiğini Sin’in titreyen ellerinden tutarak ona anlatmak kolay olmayacaktı. Suskunluk içinde başını öne eğse, Sin “Bulamadım” diye anlayacaktı. Kararlılıkla gözlerini gözlerine dikse “Giderken söz verdiğim gibi...” diye anlayacaktı.

Öyleyse saçlarını yeniden sırtına bırakıp önüne dönmeden ıslık çalmaya başlamalıydı. Çocukluğundaki gibi, Ay'ın keşfettiği tüm çukurlarında annesine dair bir şey arayıp bulamadığında yaptığı gibi. Sin için daha açık bir ifade olamazdı. Hiçbir şey duymadı, her şeyi anladı:

“Ruhunla aradığından emin misin? Tüm duvarlarda, tüm ağaç kavuklarında, arı kovanlarında aradığından emin misin Ferîmah? Ha kızım?”

Islığı olmadık yerde kesti:

“Sin, ben Dünya'ya indiğimde tekerlek henüz icat edilmemişti, şimdiyse insanlar Kybelen'e varacak kadar tuğlalar diziyor, adına da gökdelen diyor ve gerçekten göğü deliyor. Bunca zaman ne yaptığımı düşünüyorsun?”

Sin, Ferîmah'ı Kybelen'den yuvarladığında o, o kadar ufak ve suskundu ki, şimdi bu cümleyi aynı kişiden duyduğuna ikna olmak için mühre yeniden bakmak istedi. Fakat bunca saç ile yeniden uğraşmazdı, vazgeçti.

“Ay'ım, Ferîmah'ım, gitmeden bu yana Hacemat bir daha hiç gelmedi. Gelseydi yıktığı evimizin taşlarına sürterek yüzerdim derisini.”

Şimdi de Ferîmah şaşkınlık içinde bu cümleyi Sin'den duyup duymadığına emin olmak için uzunca yüzüne baktı. Üst üste gelip yüzünü örten kırışıklıklara rağmen aynı Sin'di. Ferîmah, ona bu kini bunca sürenin verdiği yalnızlığın yüklediğini düşündü. Öyleyse kendisine kızmalıydı. Kızmalı mıydı? Cadı Tanrıça Haceta'nın evlerine, Ay'a saldırdığını düşünüp bu fikirden vazgeçti. Elinde hiçbir şey gelmezdi. Henüz kundakta bir bebekken, saçları alınına bile dökülmeyecek kadarken olmuştu bu: Annesi, Kybele, Ferîmah'ı kucağına aldığından o zamana kadar Ay'ın ucundan ayaklarını sarkıttı. Ferîmah'ı uca kadar yaklaştırmazdı.

Sesinin duyulacağı yakınlıkta fakat aşağı kaymayacağı uzaklığa bırakırdı kızını. Kundağın korkuluğuna bağladığı iple Ay'ın ucundan Ferîmah'ı sallayarak “Göklerin Egemen Ecesi” masalını okurdu. Masalın sonunda göklerin ecesi hep Ferîmah çıkardı. “Göklerin egemen ecesi Ferîmah'mış...” cümlesinden sonra anne-kız Sin'in kalesine gider Ay'ın tüm nimetlerinden kurulmuş sofraya otururlardı.

Sin, Ay'ın neşeli ışığını, Kybele'nin güzelliğine bağışladı.

Ay'ın şavkı en parlakken doğmuştu Kybele, Sin'in ellerine. Yirminci yaşında, bir Ay tutulmasında Ferîmah da Sin'in ellerinde doğmuştu. Kybele, Ay'da yaşadığı her bir saniyeyi tüm galaksilerin hayat olan tüm gezegenlerine, uydularına, yıldız kümelerine değer görüyordu. Attığı her adım Ay tozlarını mutlu eder, verdiği her nefes Dünya katmanlarına oksijen olarak yer ederdi.

Nehirler onunla akar, hiç durmazdı.

Arı kovanları onun hakimiyetinde doğardı. Yeraltının yılanları onun ıslığıyla dans ederdi. Karşısına ölüm çıktığında onu doğa ile boğardı.

Ferîmah, onun Ay yüzeyindeki yansımasıydı.

Onunla yeşerecek Dünya baharları, onunla ışıyacak geceler, onunla gülecek periler hayal ederdi. Kulaklarında masal cümleleriyle büyütecek, coşkun sevdalar kadar büyük bir kalbi, göğüs kafesine dikecekti. İşte Ferîmah, bu hayattan koparıldı; ya da annesi Kybele, işte bu hayattan koparıldı:

Yüz yıllar evveldi, günün Dünya'da sabah olduğu için Ay'da ışıkların söndürüldüğü vakitleriydi. Günlerdir Sin'in ağzından düşmeyen kötü kötü sözleri aklından çıkarmaya çabalayan Kybele, Ferîmah'ı huzurla uyutmak için kaleden kundakla ayrıldı.

Sin'in kehanetine göre ne zamandır ortalıkta olmayan Cadı Haceta, kara bir taş olarak Ay'ın karanlık tarafında görünür gibi olmuş. Bir zaman Sin'in kalesi için Ay'da savaş çıkaran Cadı Tanrıça Haceta geri dönecekmiş. Sin onu bildi bileli Heceta'nın tek derdi Ay'ı küçücük bırakmakmış. Ay küçülürse Dünya geceleri çok daha karanlık olur, kötülük çok daha hızlı yayılmış. Bu yüzden Sin, Haceta'nın döndüğü söylentilerine çok inanmış görünüyordu. Üstelik eskiden kalan ufak bir hesapları vardı ki, bu bile dönmeye değer görünüyordu. Sin, Haceta kaleyi yıkıp Ay'ın o tarafını Dünya'ya dökmek istediğinde Heceta'nın büyüleri yeşil şalını sırtından sıyrıp lime lime ederek Dünya'ya yağdırmıştı.

Yazık olmuş insanların o zaman adına “yeşil Ay ipi yağmuru” dedikleri, Cadı Tanrıça Heceta'nın büyüleri yeşil şalıymış. Dünya'ya döken kişi Sin olduğu için, kötü bir büyü olarak değil, bereket olarak inmişti toprağa. Yüzyıllardır insanlar hala Ay ipi yağmuru bekler dururmuş. Şu yüzden yazık olmuş insanlar; yeşil Ay ipi yağmuru adına ne şarkılar ne şiirler yazılmış... Sözü'nün kısıması, Haceta Ay'ın yakasını bıraksa bile Sin'in yakasını bırakmazdı. Son derece dehşet verici cadılık geçmişine bereket yağmurunun eklenmesi hiçbir cadının hoşuna gitmezdi. Kybele, o gün tüm bunları kim bilir kaçınıcı defa Sin'den dinledikten sonra kaleden buraya kaçmıştı işte. Yine kundağı biraz ötesine bırakmıştı. Elinde kundağa bağlı ip, etekleri yerleri sürüye sürüye Ay'ın ucuna dek geldi. Her zamanki gibi masal okuyacak, Ferîmah'ın biraz uymasını bekleyecekti. Sonra da birlikte kaleye dönüp Ay özütlerinden yapılan yemeklerden oluşmuş mükellef Sin sofrasına oturacaklardı.

Ay'ın ucundan ayaklarını sarkıttıktan sonra masalı okumaya başladı. Bu sırada kaleden onları izleyen Sin, Kybele'nin sırtının dönük olduğu taraftan kapkara bir yuvarlağın Ay'a yaklaştığını gördü. Ne kadar yaşlanmış olursa olsun Ay Tanrıçası'nın gözleri, evine yaklaşan hiçbir tehlikeyi gözden kaçırmazdı. Elindeki gümüş asası ile çok kısa bir zaman içinde neredeyse Ay'ın ucuna kadar geldi.

Soluğunu kesecek bir telaş içinde Ferîmah'ın kundağının yanında dikildi. Onu alıp geldiği yolun yarısını geri döndü. Bebek artık güvendedi. Fakat annesi hala Ay'ın ucunda masala devam ediyordu. Öyle dalmıştı ki, Ferîmah'ı salladığı ipin avucundan kayıp gittiğini bile hissetmemişti. Kybele, masalın sonuna kadar gelmişti. "Ve göklerin egemen ecesi..." fısıltısı ile masal sona ermesi gerekiyordu. Öyle de oldu:

"Ve göklerin egemen ecesi..."

Sin, esasını yere vurup büyük bir gürültü kopardı ve "Kybele, atla! Dünya'ya atla! Haceta geldi!" diye bağırdı. Asa yere değdiği anda Kybele'nin Dünya'na inerken ölmemesi için bir dağ yarattı. Kybele'nin ayakucundan Dünya'nın nehirler diyarına kadar inen Kybelen Dağı, onun parçalanmaktan kurtulmasını sağlayacaktı. Tam bu anda Cadı Haceta'nın kılığına büründüğü devasa kara taş, az önce Ferîmah'ın kundağının durduğu yere düştü. Ay'ı o ucundan kopardı. Ay'ın ucunun irili ufaklı taşlar halinde boşluğa dağıldığı zaman Sin, sadece Kybele'nin söyleyemediği masalın son kelimesini söyleyebildi: "Ferîmah'mış..."

Sin, yanındaki kundakta ağlayan Ferîmah ile Ay'ın parçalanmış kenarından Kybelen Dağı'nı izledi. Az önce Kybele'nin onu duyup duymadığı bilmiyordu. Kybelen Dağı'nın onu sağ salım Dünya'ya indirip indirmediği bilmiyordu. Tek bildiği günlerdir söylediklerinde haklı çıktığıydı. İnsanların gök taşı yağmuru olarak bileceği bu olayda Ferîmah'ın annesinin nasıl bir kara taşa dönüşüp Dünya'ya düştüğünü düşünmek dahi istemiyordu. Cadı Haceta ise olanları Ay'ın öteki ucundan izleyip Kybele'nin yok olduğundan ve Ay'ın küçüldüğünden emin olduktan sonra Sin'den aldığı intikamın sevinci ile görünmeden uzaklaştı. Bir zaman sonra Ferîmah büyüyüp annesinin yaşına gelmişti. Sin, o büyüene dek "annem nerede?" sorularına hep "bir nehirde akıyor" diye karşılık verdiği için şimdi anlatması biraz zordu. Ama Ferîmah'a yirminci yaş gününde Ay'ın yüzeyinde neden bir sürü çukur olduğunu, ucunun neden parçalanmış görüldüğünü, Cadı Haceta'yı, annesi Kybele'yi ve Kybelen Dağı'nı tek nefeste anlattı. Ağzını açmasına fırsat vermeden:

"İşte onca yıl sana neden -göklerin egemen ecesi Ferîmah- derim, cevabı budur Ay güzelim. Annen Dünya'da bir yerde, belki sahiden bir nehirdedir. Belki bir çiftçi tırpanının ucunda yeşeren berekettir. Belki kapkara bir taşa dönmüş, yollarda dolanıyordur. Senin masalın bu Ferîmah'ım..." dedi.

Ferîmah, aklının içinde dönüp duran, birbirine dolanan binlerce cümle içinden sadece şunu seçti: "Annemi geri getirebilirim." Sin, bunca anlattığının üzerine bir de bunun imkânsızlığını ona anlatma gücünü kendinde bulamadı. "Bakma buradan öyle görüldüğüne, Dünya sandığın kadar küçük değil kızım." dedi. Ferîmah:

"Yıllar gerekirse yıllarca, asırlar gerekirse asırlarca ararım, ben annemi bulabilirim Sin, beni oraya gönder." dedi.

Görünen oydu ki kararlılığı ile Ferîmah'ı Ay'ın hiçbir köşesine sığdıramayacaktı. Sin, bu isteğe boyun eğdi. Kybele'den sonra Ferîmah'ı da sonsuz bir yolculuğa mı gönderiyordu, bilmeyerek kabul etti. Belki bir daha dönmeyeceğini, dönse dahi yüzyıllar süreceğini hesaba katarak dönünce onu tanıması için bir iz bırakmalıydı. Ferîmah'ı Kybelen Dağı'ndan Dünya'ya bırakırken kullanacağı gümüş tekerleğin mührünü sırtına kazıdı. Ve sonra onunla vedalaştı:

"Hala gitme derim, gitme Ferîmah'ım... Mademki bulacağına bu denli inanıyorsun, öyleyse bulmadan da geri dönme. Tüm göklerin tek ecesi sensin, Ferîmah."

İşte... Onu Dünya'ya bu cümlelerle uğurlamasının üzerinden kaç zaman geçtiğini dahi sayamamıştı ve Ferîmah, geri dönmüştü. Şimdi Sin'e annesini bulamadığını nasıl söylerdi? Kybele, yüzyıllardır bulunamadı: Hiçbir nehrin akışında yoktu. Hiçbir kuşun kanadına asılı değildi. Kışın ısıtan sıcaklığı, yazın serinleten bir gölgesi yoktu. Ferîmah, bunu, Sin'in gözlerinin içine bakarak söyleyemezdi...

Elif The Cosmic

mikroplazma

KÜÇÜK MAVİ NOKTA

Merhaba Dünyalılar!

Dünya, evren için küçük, bizim içinse büyük bir yer. Ancak daha dünyadaki keşiflerimizi tamamlamamışken çok daha büyük olan uzaya açılır bulduk kendimizi. Bu gayede nice canlar verip uzay gözlemine ikinci bir aşamaya getirmişken de büyük ve korku verici bir gerçekle karşılaştık: Evreni anlamak adına tek bir adım bile atmamışız! İnsanoğlunun üstünde bir lanet gibidir keşif duygusu. Yıldızlara bu yüzden bakar durur, gözleriz. Bizim için bir hedeftirler. Burada anlattıklarım da tam da bu yüzden.

“Küçük Mavi Nokta”da her sayı, insanoğlunun uzay gözlemlerinden edindiği bilgileri sizlerle paylaşacağım. Burası sayesinde o karanlık gecede kafanızı kaldırıp yıldızlara baktığınızda, “Bu karanlıkta yalnız değiliz!” diye düşünebilirsiniz, ne mutlu bana. Ancak az laf, çok iş! İşte geçtiğimiz günlerin son gelişmeleri! Çoğunuzun çoktan duymuş olabileceği TRAPPIST-1 yıldızı hakkında konuşmak istiyorum. 2015 Yılında Liège Üniversitesi TRAPPIST adını verdikleri teleskop ile çok soğuk bir cüce yıldızın etrafında dönen birkaç gezegen keşfettiler (Çok soğuk lafına aldanmayın, sıcaklık 2000 derecenin üstünde). Bu buluş o zamanlar pek rağbet görmedi. 22 Şubat 2017’de ise işler biraz daha değişti.

Astronomlar aynı yıldız sisteminde dört tane daha gezegen buldular. Hem de bu sistemdeki toplam yedi gezegenin en azından üçünün insanoğlu için yaşamı destekleyecek sıvı suyu ve doğal olarak basıncı barındıran Goldilocks bölgesinde oldukları anlaşıldı. Bu buluşu etkileyici yapan şey birbirine bu kadar yakın ve yaşamı destekleyen birçok gezegenin oluşu. Yani güneşimizden 39,5 ışık yılı uzaklıktaki bu gezegenlerde yaşam çoktan evrimleşmeye başlamış olabilir. Bu yıldız sistemini görmek istiyorsanız kasım ayında gökyüzüne bakmayı unutmayın.

Şehrin ışıklarının olmadığı bir yerde, Kova Takımyıldızı’nın bir köşesinde belki bu sistemin bir gölgesini görebilirsiniz. NASA aynı zamanda geçtiğimiz günlerde Dünya’nın 90 katı basıncı ve 460 Co sıcaklığa sahip Venüs yüzeyinde işlem yapabilecek bir bilgisayar çipi geliştirdi.

Deneylerde çip şimdilik 21 günlük tam çalışmaya dayanıyor olsa da geliştirmeler için umut verici. 21 gün sizler için uzun bir zamanmış gibi gelebilir ancak diğer gezegenlere yolladığımız araçların çalışma hızları oldukça düşük. Bize yolladıkları görüntülerin dünyaya ulaşması ve bizim onlara tepki verme süremiz dakikaları buluyor.

Örneğin Mars yüzeyindeki Curiosity robotunun ortalama hızı saniyede 1 santimdir. Bu hem dünyaya yolladığı sinyallerin ulaşma süresinin çok fazla olması hem de üstünde bulunan hata önleme yazılımlarından kaynaklıdır. Curiosity'nin Mars'tan Dünyaya yolladığı bir sinyal bizlere 13 dakika 48 saniye sonra ulaşmakta. Doğal olarak araç biz ne olduğunu anlayana kadar bir çukura girse, onu oradan çıkartma imkanımız çok düşük. Bu yüzden robot 10 saniye yol alır ve durup 20 saniye etrafını gözlemler. Önünde bir engel yoksa tekrar yol almaya devam eder. Bu yüzden Venüs'te 21 gün dayanacak bir robot bizler için hâlâ çok yavaş demek.

Öte yandan astronomlar geçtiğimiz günlerde ilginç bir keşfe daha imza attılar. Uzayda ve Dünyada bulunan teleskoplar ile 5 galaksiyi izlemekte olan gökbilimciler fizikte Hubble sabitinden bağımsız bir ölçüme ulaştılar. Bu yeni ölçüm bildiğimiz evren anlayışına meydan okumakta mevcut bilgilerimizin ötesindeki bir fizik olabileceğine işaret ediyor. İlk başta klasik fizik vardı. İçinde hâlâ birçok teori barındırır da mevcut bilgilerimiz ile hesaplayamadığımız şeyler vardı. Sonra bu hesaplamaları yapmamızı sağlayacak, kimilerinin kuantum fiziği demeyi tercih edeceği modern fizik ortaya atıldı.

Şu anda kuantum fiziğinde bildiğimizden çok daha fazla soru işaret varken hâlâ bunun da bir sınır olduğunu anlayabiliyoruz. Kim bilir, belki önümüzdeki yıllarda büyük bir buluşa şahitlik edeceğiz.

Dünya birkaç kere daha döndükten sonra, görüşmek üzere!

Burak İpek

Ceren Bulbun

ASONOS IRMAKLARINDA BİR PERİ KIZI

Boş sayfalarda kaybettiğim çocukluğumu Asonos'un ırmaklarında buldum. Bir peri kızının kafesinde kapalıydı. Sessizce ve boş gözlerle çevreye bakıyordu. Peri kızını izliyordu sessizce ve heyecanla. Peri kızı ince parmaklarıyla tarağını tutuyor, uzun kumral saçlarını özenle tarıyordu. Gülümsemesini bir Tanrıçadan çalmıştı. Çocukluğumu bir kelime dahi yazamadı o boş sayfalara. Ama dinledi, masalları dinler gibi dinledi. Zihninin her köşesinde yankılanan, umut dolu sessizliği dinledi.

Çocukluğum... Bir gece, ara sokağın birinde öldürüldü. Sarhoş ve çaresiz halde girdiği o ara sokakta, bir binanın duvarına yaslandı ve son defa ağladı. Peri kızını anımsadı, gözyaşlarını sildi, cesedi hissetti, gençliğe yükseldi.

Gençliğim, Asonos'un ırmaklarına duyduğu özlemle uyudu her gece. Her şey hayal meyal hatılanıyordu, hafızasının derinliklerine en ince ayrıntılarına kadar kaydettiği peri kızını düşledi. Düşlerine inen darbelerin yarattığı çatlaklardan sızan Kader'i izledi. Kader... Rüyalarına damladığında sel basardı sabahları. Gençliğim hiç yetinmedi yoklukla, hep varlığı bekledi. Irmakların hepsinde gezindi, intihara meyilli devam etti yüzmeye. Kolları uzanmadı bir sonraki kulaca. Boğulmayı bekledi.

Kader dolduruyordu her yeri. Kader, göğüs kafesine sızıyor, tüm benliğini sarıyor ve peri kızının uzun kumral saçları boğazına dolanıyordu sanki. Ölmüyordu, ama bir yıldız gibi bağlanıyordu yüreği. İşte bu yüzden, sırf bu yüzden, yeni bir isim veriyordu ona.

Şimdilerde Asonos'un ırmakları akmaya devam eder. Peri kızı bir yerlerde dolanır durur. Benim gençliğim ise aylak ve boğulmuş bir halde akıntıya kapılıp sonunu bekler o ırmağın. Ölür gibi olur bazen, ölmeye yüz tutar tüm benliği ve geçmiş. Çocukluğunu anımsar bazen.

Çocukluğunu anımsar bazen.

Gençliğim alkol masalarında kadehini kaldırırken,

Peri kızına adar geçmişini.

İşte bu yüzden, sırf bu yüzden işte,

Yaşamdan çok ölüme yakın olduğu için,

Onu bu denli yıktıkları için,

Yaşamının gizini verecekti peri kızına;

Nefes almayı başarabilseydi şayet.

Bu gece, özellikle Asonos'un ırmaklarının en coşkulu aktığı gecedir. Peri kızının dünyaya indiği, yeryüzünü titrettiği gecedir.

İşte bu yüzden, sırf bu yüzden bir türlü ölmez gençliğim.

Contraceptive

KOCA GELİN

Katalanlar kendi lisanında konuşan Türkmen ihtiyarına şaşkın gözlerle bakarak söylediğini anlamaya çalışıyordu. Ellerinden ve boynundan kalın organla bağlanmış ihtiyar Türkmen, diz çöktürüldüğü yerden koruların, ağaçların ötesindeki tepesi yücelerde Cybele Dağı'nı gösterip duruyordu.

Katalan lisanında bir gürültü kalabalığının bulunduğu açıklığı doldurdu: "Tercümanı cehennem köpekleri mi kovaladı? Çabuk buraya getirin..." Emri veren orada bulunan Katalan grubunun komutanı Salazar de Tarragona'ydı. Salazar'ın emri üzerine yük arabalarının olduğu yere doğru seğirten birkaç condottieri –paralı asker- elleri bağlı gençten bir Rum'u ihtiyarın olduğu yere doğru sürükledi.

Salazar'ın yanındaki dikilmekte olan çocukluk arkadaşı Ramon, elindeki koca çift elli kılıca dayanarak gergince söylendi: "Belki de o Cenevizliye güvenmekle hata ettik."

"Cenevizliler paranın kokusunu alır. Hayatımızın ganimetine yaklaştığımızı hissediyorum. Ama istersen Flor'un yanına dönüp onun ardından cehennemi boylatabilirsin!"

Roger de Flor'un kurduğu Katalan Bölüğü'yle Anadolu'ya inen bu grup, ikinci kez Magnesia şehrini kuşatmalarının ve kuşatmayı kaldırıp çekilmelerini takiben firar etmişti. Komutanları Salazar'ın peşinden onun arayıp durduğu ve Magnesiada Cybele Dağı denilen bir yerde saklandığı anlatılan dev bir kadın heykelinin peşinde; altından yapılmış bir tanrıça heykelinin... Dağın civarında bu bölgeden kaçışan Türkmenlerden birini yakalayınca bölgeyi kendilerinden daha iyi bildiğini düşündüklerinden ağzından çıkacak her kelimeye ihtiyaç duyduklarından öldürmemişlerdi.

Ramon kafasını salladı: "Kendi krallığımızı kurmak için geldiğimiz bu topraklarda yükte ağır pahada hafif yağma ganimeti ve ölümden başka bir şey yok. Roger da bir gün kendi krallığına kavuşmayı beklerken ölüm krallığına karışıp gidecek. Bizim de ondan farksız bir yolda olduğumuz söylenemez..."

Rum tercümanı hem Türklerin hem de Latinlerin dilinden anladığından Karesi topraklarındaki zaferlerini takiben yanlarına almışlardı. Salazar'ın geceleri rüyalarına giren dev tanrıça heykelinin rivayetini de o topraklarda, kendini ölümden kurtarabileceğini düşünen bir Cenevizliden öğrenmişlerdi. Oracıkta yirmi Katalan bu sırrı kendi aralarında tutmak ve bu ganimeti kendi aralarında paylaşmak adına yemin etmişlerdi.

Tercüman ihtiyarla konuştuğundan sonra kekeleyerek yanıtladı: “Söylediğiniz isimleri bilmediğini, şehrin dibindeki bu yüce dağa kendilerinin Koca Gelin’in Dağı dediklerini söyledi.”

“Koca Gelin mi? Kafirlerin kendilerince verdiği tuhaf bir isim olmalı... Bu dağın neresini kadına benzetmişler sor ona...”

“Diyor ki bu dağda kayalardan birine kocaman bir kadın sureti nakşedilmiş. Onun adına atfen dağın sahibesi olduğuna hükmedip Koca Gelin adını takmışlar. Dağa da onun için Koca Gelin’in Dağı demişler.”

“İşte! Cenevizlinin bahsettiği taş heykel! Greklerin Tanrıçası Cybele’nin taştan suretinin olduğu yer altın heykelin de alametidir demişti!”

“Efendim ihtiyar başka bir şey daha söyledi...”

“Ölmek için yalvarmıştır.”

“Hayır, hayır... Dağın adının tasvirde gelmediğini, sadece tasviri olan şeyden geldiğini söyledi... Koca Gelin’den... Onun suretinin olduğu yere çıkanın geri dönemediğini, dağın sahibesinin yurdunu rahatsız edenlerin kaybolup gittiğini söylüyor.”

“Koca Gelin neye benziyormuş?”

“Devlerin annesi diyen de varmış. Ağaçlardan uzun, kayalardan iri bir şeymiş...”

Genç Rum’un aksanlı Latin lisanında söyledikleri Katalanların yüzünde belli belirsiz bir korku havasına yol açmıştı. Peşine düştükleri sonsuz zenginlik hayalleri bir anda tarifi meçhul bir dehşete dönüşmüştü.

Ramon: “Kadim Greklere bereket bahşeden tanrıça, heykeliyle bizi de abat edecekken bu hiç iyi olmadı...”

Salazar korkunun adamları üzerinde hâkimiyet kurmasına fırsat vermedi: “Bu kâfirler altından tanrıçayı canlı zannetmiştir. Dünyanın bir ucundan kalkıp buraya gelen, Türkleri, Grekleri ve Latinleri mağlup eden korku bilmez Katalanlar, şimdi basit bir hurafeden mi yüz geri edecek?”

Bu sözler en şüpheli Ramon’un dahi ruhunu kamçılıyordu. Koca kılıcını muzafer bir edayla omzuna yasladı: “Orada hareket eden ne varsa kılıcımı tadacak öyleyse!”

Katalanlar esirlerinin iplerine asılarak Cybele Dağı’nın ağaç sıralarının arasına karıştılar. Dağın kalbine doğru ilerledikçe nefes aldıkları vakit göğüslerinin sıkıştığını hissediyorlardı. Sanki ağaçlar göğe uzattıkları dallarıyla bir anda boğazlarına çökecek gibiydi. Kendi topraklarında rahatları bozulan ölümlerin azap çeken ruhlarına dair meseller anlatılırdı. Dağın koynundaki bu ormanda yürürken tek bir taş bile görmemelerine rağmen mezarlıkta geziniyormuşçasına huzursuz hissediyorlardı kendilerini.

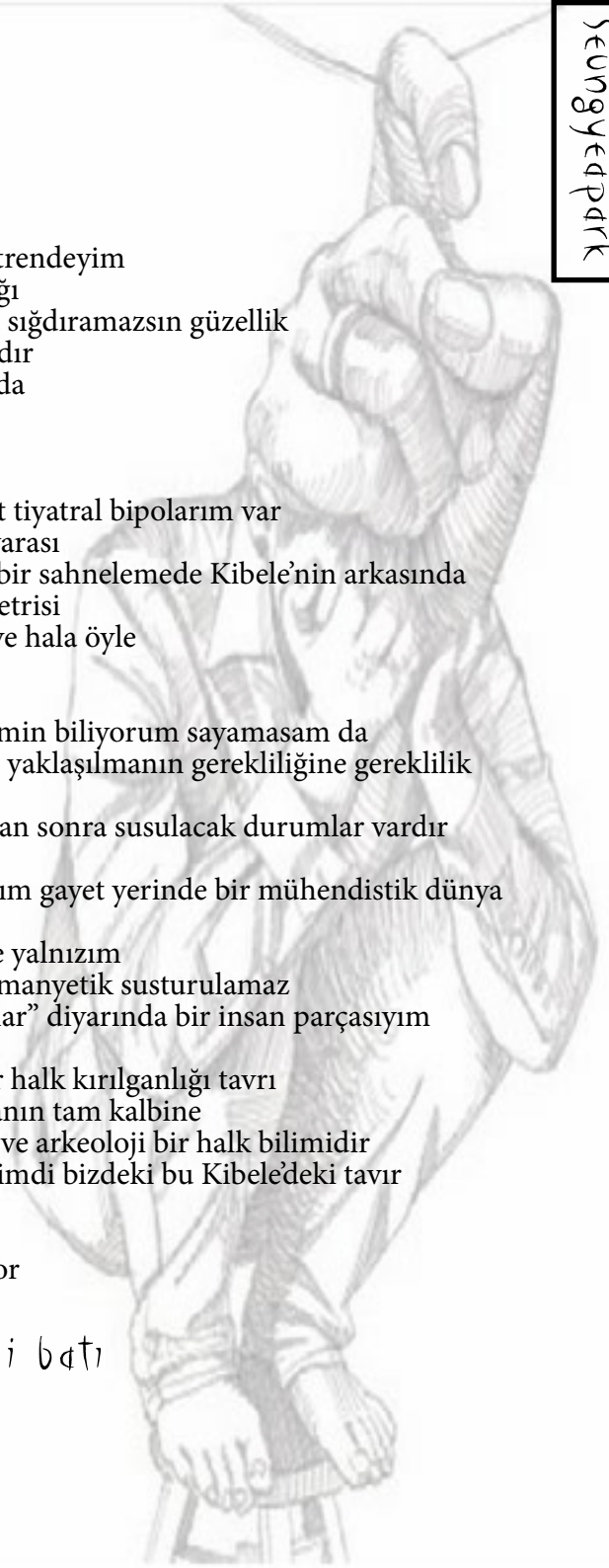
Bir ara ilerlerken ihtiyar Türkmen bağlı elleriyle bir noktayı işaret ederek kendi lisanında bağır çağır konuşmaya başladı. Genç Rum, Salazar emretmeden söylediğini tercüme etti: “Onun yerine geldiğimizi söylüyor.” Katalanlar ellerini gözlerine siper ederek hayli ilerdeki açıklığa baktıklarında, kayalara oyulmuş ancak yılların etkisiyle aşınarak belli belirsiz insan tasviri olduğu anlaşılan bir heykel görmüşlerdi. Ömürlerinin hazinesine yaklaşmış olmanın verdiği neşeyle, daha bir şevkle atarak adımlarını koruların içinden geçmeyi sürdürdüler.

Cenevizin öldürülmeden önce anlattığı yol tarifini ihtiyar Türkmen’e sora sora insan ayağının putperestlerin zamanındaki ayın vakitlerinde değdiği mıntıklara ulaştılar. Burada ağaç dallarının sıklığından gün ışığını görmeden, sanki yemyeşil bir örtünün altında ilerliyorlardı. Yosunlu, sarmaşıklı ağaçların ardında tuhaf hayvanların, efsanevi mahlûkların çıkmasını bekleyerek, aradıkları altının parıltısını görmeye çalışarak yürüyorlardı. Dalların ve sarmaşıkların ışığı solgun hale getirdiği, neredeyse çadırı andırdığı bir açıklıkta uzun süre sonra nihayet ilk defa insan elinin değdiği bir şey gördüler. Asırların etkisiyle çatlamasına rağmen dimdik sütunlarla çevrelenmiş mermer kaidenin üzerine çevrildi bakışları.

Eski zaman insanların bereketi ve doğumu hatta tanrıalarının doğumunu ithaf ettikleri ana tanrıçanın altından tasviri tam karşılığında idi. Türkmenlerin neden korkuyla ondan canlı gibi bahsettiklerini, her kıvrımı, ayrıntısı ustalıklı işlenmiş heykeli gördüklerinde anlamışlardı. Bu muazzam abide karşısında nefesleri kesilmişti ancak hayranlıkları baktıkları şeyin onlara sonsuz zenginlik sunmasıyla alakalıydı. Tasvir bir dudağı yerde bir dudağı gökte endamıyla, koca cüssesiyle halen görende korku ve saygı uyandırabiliyordu. Bununla birlikte Katalanların hissettiği bunlardan da fazlasıydı. Etraflarındaki aydınlık sanki bir anda loşlaşmış, tarihin kumları tersine akmaya başlamıştı. O an için asıl itikatlarını veya itikatsızlıklarını unutmuşlar da tanrıların annesi Cybele’ye tapınmaya gelmiş gibilerdi. Türkmenlerin neden “Koca Gelin” dediğini anlamışlardı.

Huşu içerisinde silahlarını yere bırakıp büyülenmiş gibi altın heykele doğru yürüdüler. Salazar en önden gidiyordu her zamanki gibi. Tanrıçasının ayaklarına dokunduğunda altın yüzeyin sanki içinde hayat varmışçasına sınımsız olduğunu hissetti. Yaşayan biri gibi. Bir süre sonra altına değil, soluk alıp veren ve kıpırdayan bir tene dokunduğunu fark etti. Yaprakların arasından sızan tuhaf ışıltıya doğru baktığında ana tanrıçanın da kafasını eğerek kendisini seyrettiğini gördü. Kocaman gözlerinde şefkatten çok bir böceğe bakmanın verdiği acıma hissini gördü Salazar.

BAŞZUHUR

Dalga dümen çok kıyak burada
Fevzipaşadan ODTÜ'ye giden bir trendeyim
Üzerimde zarif bir ayazlık yatkinlığı
Postmodernizmi modern dünyaya sığdıramazsın güzellik
Bütün renkler en çok siyaha yakındır
Zuhurdur mutlak 49 iskelet Başur'da
Gereğinden daha dar alana sıkışık
Döner kapıdan yolcu et beni

Deliliği aklıyla oyalayanlara bir çift tiyatral bipolarım var
İki kişilikliyim ikisi de birbirinin yarası
İnsana inanmanın normal kaçtığı bir sahnelemede Kibele'nin arkasında
zuhur etti nefesimizin simetrisi
Toplayıcıydı bir zamanlar annem ve hala öyle
Bereket ve tıp !

Zihnen belanın sustuğu bir çok yemin biliyorum sayamasam da
O hacim uygun değilse bile dürüst yaklaşılmanın gerekliliğine gereklilik

“Gelecek araç mıdır ki?” sorusundan sonra susulacak durumlar vardır
Haklılarmış gibi gelir hep birileri
En az bir sosyal bilim kadar yalnızım gayet yerinde bir mühendistik dünya
masasında
Hukuğum var tiyatrom var yine de yalnızım
Sebebini söylemek: Çünkü elektromanyetik susturulamaz
Sıgmamazlık etmiyorum ve “tanrılar” diyarında bir insan parçasıyım

İlham kaçırın yüzünün deryası bir halk kırılğanlığı tavrı
Oturmuşluğunla kalıyorsun dünyanın tam kalbine
Benim dilim kararsızlıklar abidesi ve arkeoloji bir halk bilimidir
Endüstriyel bela ilkeğe yol açtı Şimdi bizdeki bu Kibele'deki tavrı

Konmadan edemem:
Saçın uzadıkça heyecanın da artıyor

ilhami batı

Mehmet Berk Yalçın

22 Şubat 2017 - Edirne

Tanrıça bir anda kollarını uzatıp Salazar'ı omuzlarından tutup iri savaççıyı oyuncak bebek misali zorlanmadan kaldırdı. Katalan komutanı göğsüne bastırırken, Salazar yıllar sonra annesinin koynundaki sıcaklığı hissetti. Ancak burnuna çarpan, içine çektiği koku o saf, temiz kokudan çok uzaktı. Savaş meydanlarında burnuna çarpa çarpa hissizleştiği kan ve ölüm kokusundan daha beterd, vebalılarının ve cüzzamlılarının yattığı mezarlıklardan yayılan hastalıklı bir kokuydu.

Salazar'ın fark ettiği koku gözlerindeki perdeyi de kaldırdı bir anda. Kendisine sıkı sıkı sarılarak nasırlaşmış vücuduna bastırarak boğmaya çalışan heyulayla göz göze geldiğinde, adamlarına seslenerek yaklaşmalarını engellemek istedi. Ancak iri kollardan kafasını kurtaramayarak ölüm kokan nasırlı vücuda bastırılan ağzını beyhude yere açmaya çalışıyordu. Nefes almaya çalıştıkça ciğerlerine dolan hastalık ve çürümeydi.

Bir anlığına gözlerini yukarıya çevirip ışığı görmeye çalışırken Koca Gelin'le göz göze geldi. Onun ürkünç sırtışında arz-ı endam eden simsiyah ve değirmen taşı misali dişleri görerek asırlarca kurban edilen insanların kanlarından, kemiklerinden, giysilerinden arta kalanları düşünerek can havliyle çırpınıyordu. Ana tanrıçanın dehşet uyandıran dişleri kendisini öğütmek üzere an be an yaklaşmaktaydı...

YAŞLI KADININ OĞULLARI

“Sence annen beni sevecek mi, sevgilim?”
“Elbette bebeğim, seni sevmemek mümkün mü?”

Genç kız aynı anda hem kıkırdayıp hem kırıtarak genç adamın tuttuğu kapıdan içeri girdi. Eski bir apartmandı, kentsel dönüşüme meydan okurcasına dikiliyordu çıkmaz sokağın sonunda. Bahçesindeki çam ağaçlarından hoş bir koku yayılıyordu. Kız biraz kökudan, biraz da aşktan sarhoş olmuş halde sendeleyerek ilerledi koridorda.

Delikanlı onu belinden tutup merdivenlere yönlendirdi. İkinci kata çıkarlar-ken tur rehberi gibi açıklama yapıyordu. “Eminim sen de onu seveceksin. Tatlı kadındır ama biraz meraklıdır. Sorularını yadırgama, doğru ve net cevaplar ver. Yalan söylersen hemen anlar. Dürüst ol, kendin ol, yeter.”

“Aman Atilla!”

“Aşkım!” Genç adamın yüzünden hafif bir kızgınlık ifadesi geçti. “Atilla değil, Attila. İki t ile, konuştuk ya bunu. Sakın annemin yanında yapma, ismimi kendisi koyduğu için biraz hassas bu konuda.”

Kız müstakbel kayınvalidesinin antikalıklarına ses etmemeyi şimdiden belleyerek kahkahasını tuttu. Dairenin önüne geldiklerinde hâlâ hülyalıydı; ancak delikanlının çaldığı zilin sesi kızın içinde bulunduğu andan kopardı. Sanki alelade bir apartmanın ufak koridorunda değil de, kadim bir tapınağın kutsal basamaklarının önündeydiler. Gong çalınca onları rahibe yerine tonton, yaşlı bir kadın karşıladı.

“Ah nerelerde kaldınız, sabahtan beri gözüm yollarda!”

Delikanlı tiz sesli, tombul kadını görür görmez atılıp elini öptü. “Trafik vardı, anca gelebildik. Bak sana kimi getirdim!”

Genç kız sahne sırası kendisine gelince derhal toparlandı, ideal gelin rolüne büründü. “Merhaba teyzeciğim, çok memnun oldum.”
“Dur ayol, daha bişi olma! Önce tanışalım, sonra bakarız memnun musun, değil misin?”

Kadının yarı şaka yarı ciddi hali kızın elektrik çarpmışa çevirmişti. Ne diyeceğini bilemedi, yardım istercesine sevgilisine baktı.

“Annecim, Bahar seninle tanışacağı için çok heyecanlıydı.”
“Heyecan iyidir, insanı diri tutar.”

Yaşlı kadının sözlerine de, kendisini tartar gibi kafa sallayışına da, muzır gülüşüne de anlam verememişti genç kız. Fakat zorlu bir mücadeleye olacağını anlamıştı. İçeri girerken utangaç bir gülümsemeyle başını öne eğdi.

Dışarıdan görüldüğünden daha güzel bir evdi. Hem ferah, hem de sıcak bir havası vardı. Önüne uzatılan sık deri terlikleri giyerken bir yandan etrafı inceliyordu Bahar, tam o sırada nereden peyda olduğu belirsiz iki kedi dolandı bacaklarına.

Biri kafasının etrafında ve kuyruğunun ucunda kabarıklaşan altın rengi tüyleriyle bir aslanın; diğeryse sarı tüylerinin üzerindeki koyu beneklerle vahşi bir leoparın evcilleştirilmiş, minyatür hallerini andırıyordu. Hipnotize edici güzellikleriyle sonsuzluk sembolü çizerek genç kızın bacaklarının arasında dolandıktan sonra yine gözden kayboldular.

Bu sırada evin esas sahibesi onları salona buyur etti. Sevgilisi gülümseyerek elinden tutmuştu, sanki Alice’in harikalar diyarına götürüyordu kızını. O kadar harika olmasa da, hoş bir şalondur. Mobilyalar biraz demodeydi ama ince bir zevkin ürünü oldukları belliydi. Özellikle başköşede duran siyah mermerden hilal heykeli göz alıyordu.

Bahar bir an deja vu hissine kapıldı, heykelin benzerini çocukluğunda bir müzede görmüş olabilirdi. Ancak tam hatırlayamadan bu his kayboldu. Ortamın tüm ahengini bozan şey onun da dikkatini dağıtmıştı. Duvara monte plazma televizyonun dev ekranında bangır bangır açık olan izdivaç programı. Aslında düşününce duruma uygun düşüyordu; fakat yine de uygunsuz gelen bir şeyler vardı.

“Murat Bey’in talibi Antalya’dan geliyor, alkışlarla Bahar Hanım!”

“Bahar Hanım hoş geldiniz!”

“Nasılsınız Bahar Hanım?”

“Baharcım gel, otursana şöyle...”

İsminin yarattığı ekoyla şaşkına dönen kız ne yapacağını bilememişti. Delikanlı tutup kolundan çekmese daha duracaktı ayakta. Bir anda hamur işiyle dolu tabakların olduğu sehpa ortasında buldu kendini. Her şey özenle hazırlanmıştı, yaşlı kadın çok uğraşmış olmalıydı. Yine de yardım tekliflerini geri çevirerek çay servisine giriştiğinde, Bahar’ın aklına nedense Hansel ile Gretel gelmişti.

“Siz gecikince börekleri tekrar ısıttım, hadi soğumadan yiyin bakalım.”

“Ellerinize sağlık...”

Konuşmalar plazmadan yükselen sesin içinde kayboluyordu ama kimse televizyonu kapatmaya ya da sesi kısma kalkışmadı. Müstakbel kayınvalide programın sıkı hayranı olmalıydı; bir yandan ekranda birbirini tanımaya çalışan çifti dikizlerken, diğer yandan evdeki gelin adayını sorguya çekiyordu.

“Attis bahsetti ama bir de sen anlat Bahar hanım kızım. Kimsin, kimlerdensin? Duyduğuma göre yalnız yaşıyor musun?”

Sanki suçmuş gibi sorulan soruyu değil de, sevgilisinin yeni öğrendiği lakabını garipsemişti genç kız. Anne babasının o küçükken bir trafik kazasında öldüğünü, tek çocuk olduğunu, uzak akrabalar tarafından büyütüldüğünü ama artık ailesinden kimsenin kalmadığını alışkanlığa dönüşmüş bir refleksle anlattı.

Bu sırada evin duvarlarını kaplayan çeşitli boy ve ebatta çerçevelerdeki fotoğrafları fark etmişti. Bazısı çok eski, siyah beyazdı; bazısı da yepyeni ve renkliydi. Kendisinin aksine, sevgilisinin kalabalık ve köklü bir ailesi vardı herhalde.

“Üzülme kızım, sen de kendi aileni kurarsın yakında. Artık yalnız değilsin.”

Yaşlı kadının bu sözleri hiç beklemediği bir anda içini sevgi ve minnetle doldurmuştu. Adı gibi yüzü de aydınlanıp çiçek açtı Bahar'ın.

“Peki ne iş yapıyorsunuz? Geliriniz, sigortanız var mı? Kirada mı oturuyorsunuz, kendi eviniz mi?”

Soru bombardımanı karşısında, çiçek solduran bir sesle şaşkınlığını belli etti. “Efendim?!”

Attila'yla annesi garip garip baktılar. O zaman soruyu soranın yaşlı kadın değil de, televizyondaki talip olduğunu anladı genç kız ve kıpkırmızı oldu. Ana oğul gülüştüler.

“Eh madem sırası geldi, adettendir, ben de sana sorayım kızım?”

Rahatlamış bir tebessümle cevap verdi Bahar, “Bankada çalışıyorum teyzemim.”

“Ne güzel, ama sizinki de zor iş valla! Hele de insanlarla uğraşmak. İş arkadaşlarıyla aran nasıl, yakın mısınız, çok görüşür müsünüz?”

Apartmana girerken sevgilisinin söylediklerini hatırladı, cevap vermeden önce biraz düşündü. Sosyal bir insandı; işyerinde doğumgünü kutlamalarını organize eden, hediye paralarını toplayan, pastayı eşit dilimlere ayırıp servis eden kızdı Bahar. Herkes onu severdi ama çok yakın olduğu kimse yoktu. Attiladan başka.

“İyi iyi, bu devirde kimseye güven olmuyor zaten yavrum. Hem evlenip aile kurduktan sonra ne gerek var, diğ mi ama?”

Ne demek istediğini tam anlayamadan tatlı tatlı kafa salladı müstakbel kayınvalidesine.

“Daha önce evlendin mi? Başından söz, nişan geçti mi?”

Bir an yine yanlış anladığını düşündü; soruyu televizyondaki talip sormuş olmalıydı. Anlamak için kafasını kaldırdığında yaşlı kadının meraklı gözleriyle karşılaştı. Yanılmıştı; kendisinden cevap bekleniyordu.

“Yok, hayır.”

“Ama sevgilin, erkek arkadaşın olmuştur, değil mi?”

Bunu da ekrandaki talibin sorduğunu ummuştu ama umduğunu bulamadı. Bir yardım eli arandı; iki t'li ‘Attis’ hiç orali değildi. Üstelik o ne idiği belirsiz kediler belirivermişti yine, uğursuz muhafızlar misali valide hanımın yanına sokulmuşlardı. Aslana benzeyen sağına, leoparı andıran soluna geçerek kadının ayaklarının dibine yerleşti. Şimdi üçü birlikte antik bir heykeli canlandırıyorlardı. Geniş kalçaları, kocaman göbeği, sarkık iri göğüsleri, tombik kolları ve varisli kalın bacaklarıyla taş gibi karşısında oturan kişi valide sultan değil de, ana tanrıçaydı sanki.

“Bahar'ın şimdiye dek ciddi bir ilişkisi olmamış annecim.”

Sevgilisinin hayrına mı, yoksa şerrine mi yardım ettiğini anlayamadan kayınvalideden başka bir darbe geldi. “Kızıoğlankız yani?”

Duyduğu şey gerçekten yaşlı kadının ağzından çıkmış olamazdı.

Gözü yine televizyona gitti. Paravan açılmıştı; kendisine hiç benzemeyen öteki Bahar Hanım, uzun boylu esmer bir beyefendiyle tokalaşıyordu. Bu Bahar ise ısrarla cevap bekleyen bakışlar karşısında yüzünü duvara çevirdi ve o sırada televizyondaki adamla duvardaki resimlerden birinde gülümseyen uzun boylu esmer beyefendinin birbirlerine ne kadar benzediklerini fark etti.

“Öyle tabii anneciğim. Kusura bakma, Bahar utangaçtır biraz.”

“Utanacak ne var ayol, biz biziz. Ben senin annen sayılıyım. Hatta bundan sonra bana Sibel Anne de, ağzın alışsın!”

Müstakbel kayınvalidesinden gelen bu ani kabule sevinememişti gelin adayı. Cevap vermedi ama sevgilisine kısa ve net bir mesaj taşıyan bakışlarla baktı. Yuvası dişi kuş yapardı; Bahar da Attila'nın yuvasını yapacaktı, hem de en kısa zamanda. Şimdilik hanım kız olmanın sınırlarını zorlayarak yalnızca kafa salladı.

“Evet, çiftimizi alkışlarla uğurluyoruz!”

Programdaki çift aralarında anlaşıp bir çay içmeye karar vermişti. Bunu duyan Sibel Anne sevinçten hoplayarak televizyona döndü. “Ay hadi hayırlısı!”

Deminki tuhaf konuşma hiç yaşanmamış gibiydi. Yaşlı kadın çayları tazelemek üzere ayaklandı, kediler de onunla birlikte gitti. Ekranda birbirinden elektrik alan çiftin aksine, salonda birbirine negatif elektrik vermekte olan çifti yalnız bırakmışlardı. Bahar eş adayına ömürlük bir ders vermeye kararlıydı ama gözü yine şu adama takılmıştı. Bir televizyona, bir duvardaki fotoğrafa bakıyor; aralarında nasıl bir benzerlik olduğunu anlamaya çalışıyordu.

Ağzını açıp soracağı sırada diğer resimler dikkatini çekti. Büyük, küçük, eski, yeni, soluk, renkli... Hepsinin ortak bir özelliği vardı. Her birinde değişik zamanlarda, farklı yaş ve tipteki erkekler poz vermişti. Ama hiç kadın yoktu.

“Yarın dolunay var. Yarımayda nişanı yapsak, yeni aya kadar hazırlıkları tamamlarız. İlk hilalde de düğün!”

Daldığı düşüncelerden yaşlı kadının şakıyan sesiyle irkildi. Ne olduğunu anlayamamıştı. Fotoğraflardaki adamlar, ekrandaki talipler, ortalıkta dolanan kediler, put gibi karşısında duran Sibel Anne, yanında gülümseyen Attila, başköşedeki hilal heykeli, pencereden görünen hoş kokulu çamlar... Hepsi kafasında dönüp duruyordu ayın evreleri gibi.

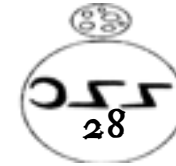
“Nasıl?”

“Hayırlı iş bekletmeye gelmez Bahar kızım. Madem kimin kimsen de yok, adetlere çok takılmamak lazım. Bir an önce evlendirelim sizi. Hem bakarsın çifte düğün yaparız!”

Yaşlı kadın bunu söylerken önce ekranda görünen çifte, sonra da Attila'ya bakıp göz kırpmıştı muzırca. Ana oğul kakhahalara boğulurken Bahar anlamadan tebessüm etti; fakat itiraz edemedi. Evlilik lafını duyunca aklı uçup gitmişti, ötesini kurcalamadı.

Kurcalasaydı bir sonraki dolunayı da, yaklaşan baharı da görebilirdi belki.

Funda Özlem S. ERAN

(22,
SANA GÖK OLAYLARINI KAÇIRTMAMAK
İÇİN GÖREYLENDİRİLDİ

Nisan
Uzay Takvimi

A

NİSAN'DA GEZEGENLER NELER ÇEVİRECEK?

MERKÜR: Nisan boyunca Güneş' yakın konumda olacak.

SATÜRN: Nisan başlarında gece yarısından bir saat sonra doğarak sabaha kadar gözlemlenebiliyordu. Ufuktan fazla yükselmeyordu. Nisan 16-17'sinde ise Ay ile daha yakın görünecek ve parlaklığı artacak. Nisan sonuna doğru Satürn, gece yarısıyla birlikte doğmuş olacak.

VENÜS: Gezegen, gün doğmadan gökyüzündeki yerini alıyor. Günler ilerledikçe, Nisan sonuna doğru, gözlemleneceği süre de uzayacak.

MARS: Gezegenin gökyüzünde gözlemlenebildiği süre epey kısalmış durumda. Gün batıktan sonra onu batı ufukunda bir saat süreyle izleyebilirsiniz. Mars gittikçe Güneşe yaklaşıyor. Bu sebeple parlaklığı da azalıyor. Ay sonuna doğru onu görmek çok zor olacak.

JÜPİTER: Bu gezegenimiz ise gün batımında doğudan yükselip gökyüzünde kalmayı başarıyor. Jüpiter'in parlaklığı, ay boyunca arttı. Ay sonuna doğru gün doğumundan önce batmaya başlayacak.

GÖKTAŞI YAĞMURU: Lyrid (Lir) (Çalgı) Meteor-gök taşı- Yağmuru olarak adlandırılan bu gök olayı bu sene 22-23 Nisan'da gerçekleşecek! 20 meteorla maksimum sayıya ulaşması beklenen Lyrid'i kaçırmamalısın.

AY, NİSAN'DA NELER YAPIYOR?

3 NİSAN İLKDÖRDÜN 11 NİSAN DOLUNAY 19 NİSAN SONDÖRDÜN 26 NİSAN YENİAY

1 NİSAN'DA AY VE ALDEBARAN YILDIZI, GÜN BATIMINDA BATI'DA GÖRÜNDÜ

10 NİSAN'DA AY VE JÜPİTER TÜM GECE YAKIN GÖRÜNÜMDE OLDU

15 NİSAN'DA AY, DÜNYA'YA EN UZAK KONUMUNDA OLACAK: 405.480 KM

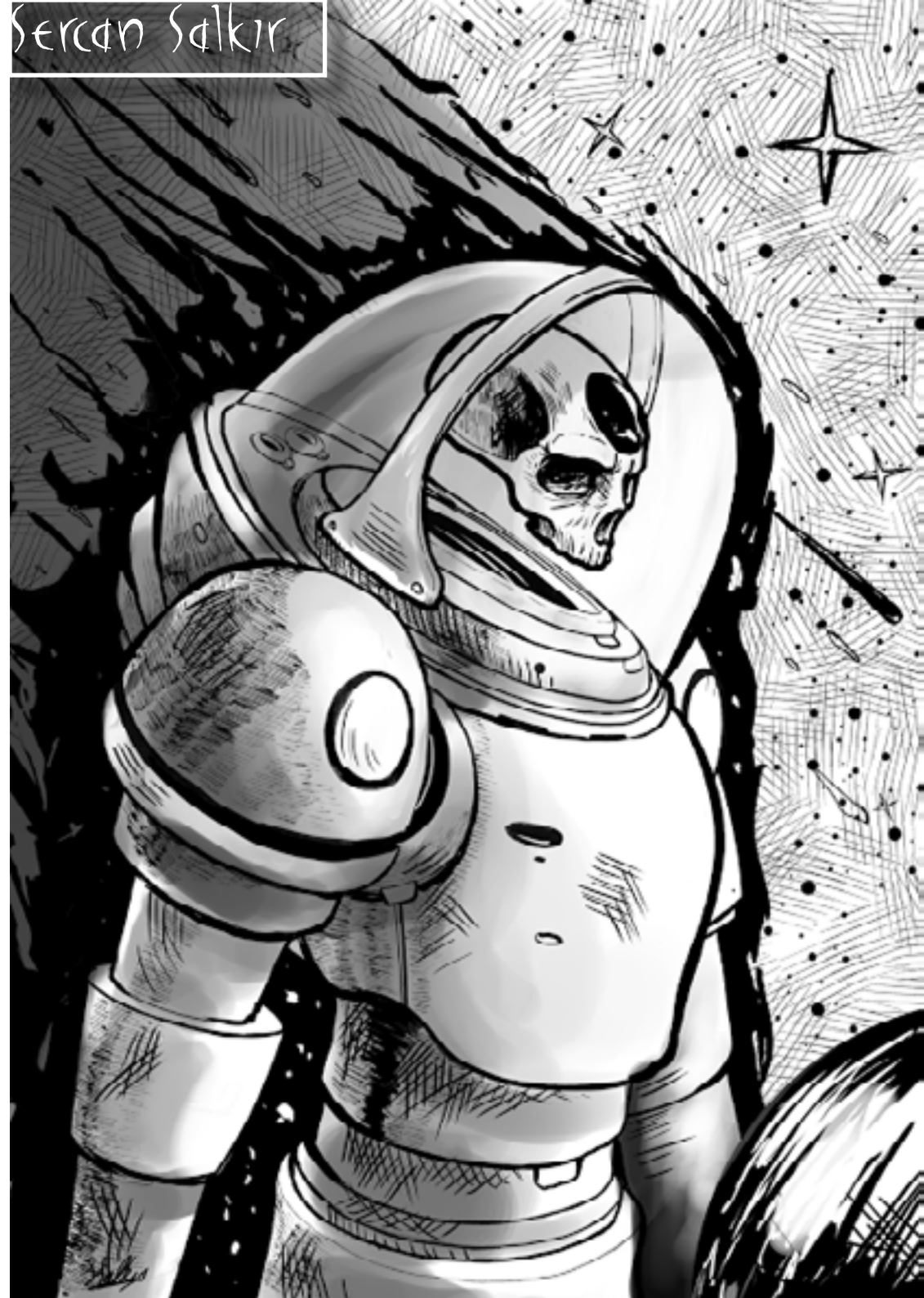
16 NİSAN'DA AY VE SATÜRN GECEYARISINDAN SONRA YAKIN GÖRÜNÜMDE OLACAK

23 NİSAN'DA AY VE VENÜS GÜN DOĞUMUNDA DOĞU UFKUNDA YAKIN OLACAK

27 NİSAN'DA AY, DÜNYAYA EN YAKIN KONUMUNDA OLACAK: 359.325 KM

28 NİSAN AY, MARS VE ALDEBARAN GÜN BATIMINDA BATI'DA YAKIN GÖRÜNÜMDE OLACAK

28 NİSAN AY VE ALDEBARAN GÜN BARIMINDA BATI'DA ÇOK YAKIN GÖRÜNÜMÜNDE OLACAK

TAKAS

GELEN ATEŞ AYIRACAK VE ELE GEÇİRECEK HER ŞEYİ.
HERAKLEİTOS, FRAGMAN 66

Venüs'e ne olduğunu kimse anlamadı. Yörüngesinden neden saptığını, gelip Dünya'ya neden çarptığını kimse bilmedi. Zaten kimsenin de bu soruları düşünmeye veya yanıtlamaya yeterince vakti olmadı. Sarıldılar, seviştiler, kafaları yükseltip dans ettiler ve gökten gelecek ateşli felaketi beklerken daha fazlasını yapmak istemediler. Kaçınılmaz olan nasıl olsa gelecekti ve işte zaten gelmişti. Çarpışma gerçekleşmişti. Sonrasında da herkes ölmüştü. Çocuklar, kediler, yarasalar ve çiçekler ölmüştü. Sadece onlar ve ağaçlar da değil dişiler ve erkekler, bütün hücreler ve bütün bilinç sahibi zerrelere, dahası her birinin biricik anası ve koruyup kollayıcısı Tanrıça Kibele Venüs'ten gelen ateşle yok olup gitmişti.

Geride tek bir göz dahi kalmamıştı. Kulak yoktu. Bağırarak ağız, şaşırarak zihin yoktu. Haliyle Venüs'ün ısırılmış bir elma gibi toz ve gaz bulutu içinde nasıl kaçıp gittiğini ve peşine taktığı ufak Merkür'ü Güneş yakınlarında erimeye nasıl ikna ettiğini de kimse görmedi. Görebilselerdi bu ikilinin buhar kaderine bakıp uzaklardaki darmadağın Dünya'nın daha şanslı olduğunu düşünebilirlerdi. Ne de olsa Dünya Güneş'ten uzağa savrulurken hiç değilse ömrünü biraz olsun uzatmış sayılırdı. Fakat artık canlılarıyla birlikte bütün dokusunu da kaybetmişti o. Ne okyanusu vardı şimdi ne de dağları. Çırlıçıplaktı. Yüzeyi sıvılaştırmış, fokurdayan ateşli bir bulamaçla kaplanmıştı. Bütün elementleri birbirine karışmıştı ve neyi var neyi yok cehennem aleviyle kayınıyordu. Orada yer yer katılaşıp varlık bulan geçici zeminler de birbirinin ardı sıra hızla yine sıvılaşıyordu. Dünya'nın ilkesi artık ne toprak, ne su, ne de havaydı. Kül ve kor yüklü göğün altında o ilke yalnız ateşti.

Artık zaman yalnız ateşle ölçülüyordu. Yeryüzünü kaplayan lav, dev dalgalarıyla şimşekleri bile kendine oyuncak yapıyor, onları gökten emip istediği yere fırlatıyordu. Bazen de bulamaçta büyük patlamalar oluyor ve gezegeni oturduğu her yörüngeden saptırarak denli büyük kütle hareketleri yaşanıyordu. Bir an katı olan başka bir anda sıvıya, sıvı olansa ne olduğunu bile anlamadan gaza dönüşüyordu. Fakat bütün bu şiddet ve kararsızlık hali, yaklaşan başka bir felaketin yanında önemli değildi elbette. Çünkü Venüs çekip gittiğinden beri Dünya'nın etrafında başka bir tehlike geziniyordu.

Büyülenmiş bir âşık gibi Ay her gün yörüngesini biraz daha daraltarak ona yaklaşıyordu. Tabii bu bir âşkıysa eğer tek taraflı da değildi. Dünya ve Ay karşılıklı olarak her gün biraz daha çılgınlaşarak, yakıcı özlemleriyle hızlarını an be an artırıp aralarındaki mesafeyi azaltarak dört buçuk milyar yıl sonra yeniden bir araya gelecekleri güne hazırlanıyordu.

Dünya ağırlığıyla kimi zaman Ay'ı kendinden uzağa fırlatsa da her seferinde daha yakınına çekmeyi başarabiliyordu ve ikisi birden Güneş'ten uzaklaşan dengesiz bir yörüngede, az ilerideki Mars'ın serinliğine doğru yol alıyordu.

Dünya'nın Ay'la çarpışması ve onu kısmen içine alıp eritmesi fazla uzun sürmedi. Göğünde düzene girmiş tozu, irili ufaklı zerrelere ve uydulaşan dev kaya parçalarını bir kere daha kaos içinde bırakan bu yeni çarpışmanın ardından yüzeyinde güç bela oluşmuş katı adacıklar bir kere daha eridiler. Fokurdamalar geri döndü. Lav dalgaları kilometrelerce yükseldi. Yeni patlamalarla Dünya sonunda Güneş'ten biraz daha uzaklaştı ve Mars'ın yörüngesine musallat oldu. Önce onun uydularını çaldı, Phobos ve Deimos'u kendine kattı. Nihayet tıpkı Ay'ı baştan çıkardığı gibi Dünya çekim gücüyle Mars'ı da kendine pervane yaptı. İki gezegen yaklaştı ve uzaklaştı, birbirine dokundu ve ayrıldı. Biri Güneş'in yolunu tutarken öteki Asteroid Kuşağı'na yollandı.

Yıllar süren tüm bu çarpışmaların ardından Dünya Güneş'ten yüz binlerce kilometre uzağa savrulmuş sonunda altı yüz binden fazla asteroidden oluşan Asteroid Kuşağı'na kadar yörüngesinin çapını artırmıştı. Artık alevleri hızla küçülüyor, yüzeyindeki bulamaç daha hızlı ısı kaybediyordu. Üzerine çektiği her bir asteroid eğer yanıp küle dönmezse en fazla bir öpücük kadar onu uyarıyordu. Böylece yaşlı Dünya yüz binlerce küçük asteroidi gökten çekip kolayca küle çevirebildi. Zamanla Pallas'ı, ardından Vestayı, Juno'yu ve nihayet cüce gezegen Ceres'i kendine kattı. Artık bu sabit yörüngeye alışmış ve sakinleşmişti. Bu sayede dev Jüpiter'in yoluna çıkıp ona yem olmaktan da kendini kurtarmıştı. Ara sıra iri asteroidlerle ateşi harlansa da yıllar geçtikçe yavaş yavaş soğuyor, yüzeyi durgunlaştıkça başka kıpırtılara gebe kalıyordu.

Tanrıça Kibele işte böyle bir sürecin ardından kendini bir ilk kıpırtı olarak hatırladı ve bir kere daha varlığını kavradı. Toprakta yüzünü çoktan kaybetmişti. Gözsüz, ağızsız ve belirsiz bedeninde kıvrımsızdı. Boğulmak üzereyken başını suyun üzerine çıkaran bir insan gibi lavların içinden ilk önce ağızını yaratıp çıkarttı. Tozdan ve külden teşekkül havayı bu ağızla içeri çekti, bulamacın derinlerinde ciğerleri andıran mağaralarına nefes taşıdı ve bunu defalarca tekrarladı. Zehirli havayı içine çekti ve geriye kurum püskürttü. Artık katılaştı her noktada soğuyan lavlar uzularına dönüşüyordu. Tanrıça Kibele kozmik bir heykeltıraş gibi Dünya'nın ateşten çamuruyla kendine bir beden kuruyordu. Kuvarlar gözleri olmuştu. Magmaya kadar uzanan damarlarında erimiş demirden kanı dolanıyordu. Kemikleri ise titanyumla sertleşmişti. Artık her şeyi hatırlıyordu.

İHTİYAR

“Adamın geçmişi hakkında hiç kimse en ufak bir şey bile bilmiyor.”dedi annem.

Babam başını hafifçe yana eğip, derin bir iç çekerek karşılık verdi. Annemin, en az kendisi kadar meraklı komşularından topladığı dedikoduları, her pazar kahvaltısında, sanki atıştırılacak şeylerden biriymiş gibi kahvaltılıkların yanına ilıstirmesine tahammül edemezdi. O keskin bakışlarını biçimlendiren mavi gözleri ne zaman anneme değse, “Bana bunları anlatıp durma!”derdi. “Çünkü mahallede kimin ne halt yediği beni zerre kadar ilgilendiriyor.”

Ama annemin bu serzenişlere aldırıldığı, içlerinden birine bile gücendiği yoktu. O, hiç azalmayan bir iştahla, mahalledeki kadınların ağzına sakız olmuş, evveli meçhul bir adamı anlatıyordu. Neredeyse her sofrada bahsi geçen bu adam, mahallede ilk kez iki ay önce görünmüştü. Temmuz sıcağının ortalığı cehenneme çevirdiği günlerden birinde, kırmızı bir kamyonet sokağın tozunu attırmış ve o kamyonet, en az kasasında taşıdığı eşyalar kadar eski bir adamın gelişine sebep olmuştu. Yaşlı adam, kısacık boyuna bol gelen siyah takım elbisesi ve yorgun yüzünü gölgeleyen fotr şapkasıyla ilk kez görüldüğünde, kaldırımında salam-sucuk dilenen yılışık kedilerin bile dikkatini çekmemişti. Günde üç öğün dedikoduyla beslenen kadınlar, birkaç altın gününün sonunda ve derin bir matem havası içinde, bu yaşlı adamın kendileri için en ufak bir gelecek bile vaat etmediğine karar vermişlerdi. Çünkü ihtiyar, onların tahammül edemeyecekleri kadar basit, önemli halıtlar yiyemeyecek kadar yaşlı bir adamdı.

Adamın taşındığı tek katlı, harap ev ise, her sene sayısız kiracının girip çıktığı, yıkık dökük, ucuz bir yerdi. Dize kadar uzanan faydasız otların çevrelediği küçük bahçede yalpalamadan adım atmanın imkanı yoktu. Evin duvarları en son boya görüldüğünde, şimdi ellisine merdiven dayamış olan babam herhalde sümüğü burnunda donan küçük bir çocuktü. Her gelen kiracı, bu izbe yerin sefaletini katlayan yeni bir zarara sebep olmuş, sonra da kötü bir rüyadan uyanmanın huzuruyla kendi yoluna gitmişti.

İhtiyar, mahalledeki ilk günlerini silik bir gölge ya da ince bir esinti gibi geçirdi. Sayıp döktüklerim sebebiyle kimsenin dikkatini çekmiyordu. Pek çok kişinin adamın varlığını bile unuttuğu üçüncü günün sonunda ilk defa, bahçesindeki otları yolarken iyiden iyiye gözüme çarpmıştı. Hatırladığım kadarıyla, çalışırken üzerinde kadife kumaşlı siyah bir pantolon ve yakaları terden kirlenmiş beyaz bir gömlek vardı. Seyrekleştığı belli, kır saçları geriye doğru taralıydı. O gün, küçük ama belalı bahçesinde saatlerce didinmiş ve nihayetinde orayı, insanın gözünün ırzına geçmeyen sade bir yere çevirmeyi becerebilmişti.

Bir zamanlar sert kayaların oluşturduğu iskeletini, derin suların beslediği topraktan etini, göğe dönük yüzünü, binlerce dağdan oluşan memelerini, doğurgan vadilerini, rengârenk tenini ve yaratan ellerini, çocuklarını ve torunlarını, bütün tohumlarını ve kıpırtılarını hatırlıyordu. Şimdi yeni varlığıyla bir kere daha Dünya'yı dansa kaldırmak için sabırsızlanıyordu. Tenine düşen her bir asteroidle kendine yeni bir hücre kuruyor, bedenini ve bilincini bu arzuyla tüm yeryüzüne yayıyordu. İşte son asteroid de rahmine düştü, son ateş orada parlayıp söndü ve kora dönüştü. Tanrıça Kibele dünyalaşan bedeniyle son kez titreyip güldü.

Dünya Güneş'le Jüpiter arasında sabit bir yörüngeye oturmuştu. Kibele yenilenmiş varlığını kavramış, ıknmalarıyla Dünya için yeni bir doğanın zeminini yaratmıştı. Şimdi var olma sırası bu yeni zeminde kendini kavrayıp Tanrıça Kibele için dans edecek yeni nesil canlılara gelmişti. Hepsisi de Kibele'nin korlanmış rahminde uyuyor, bir kıpırtıyla doğup yaşama dönüşecekleri günü bekliyordu.

HER ŞEY ATEŞLE TAKAS EDİLİR ATEŞ DE HER ŞEYLE...
HERAKLEİTOS, FRAGMAN 90

Gökmen Akça

GÖKMEN AKÇA

Adamın, bir ucundan annemin tuttuğu dedikodu ağına takılması beş gün sürdü. Buna, ihtiyarın hiç aksatmadan yaptığı ve birbirine en az bir önceki kadar benzeyen tekrarlar sebep olmuştu. Adam her sabah saat tam dokuzda evinin kapısını açıyor, siyah takım elbisesi ve fötr şapkasını giymiş olarak sokağa çıkıyor ve cama kertenkele gibi yapışmış kadınların yılışik bakışlarını zerre umursamadan saniyeler içinde gözden kayboluyordu. Kimsenin anlam veremediği bu garip olayı çözmek, işsiz güçsüz teyzelerde takıntı halini almıştı. İçlerinden birkaçı, adamı defalarca, iki sokak ötedeki çiçekçiden gül alırken gördüğünü iddia ediyordu. Böylece kısa sürede dallanıp budaklanan dedikodular, ihtiyarın kart bir zampara olma ihtimaline dayandırıldı. Hatta çok yaşlı bir teyzenin, bu ihtimalin gerçekliğine olan inancı, pek de uzağında durmadığı ahirete olan inancı kadar tamdı.

Annem sofrayı toplarken, doğru düzgün soluk almadan, aklına gelen ne varsa anlatmaya devam etti. Ama babamın dinlediği yoktu. O, önündeki gazetenin bulmaca ekini çözerken sıkıntıyla başını kaşıyor ve ara sıra gözlüğünün üstünden, dertten boğulmuş biri gibi bana bakıyordu. Maalesef annem ne zaman susması gerektiğini bilmeyen kadınlardandı, babam da nasıl susturması gerektiğini bilmeyen adamlardan. Nihayetinde böylesi bir açmazın kazananı hep kadınlar olurdu ki, burada da öyle olmuştu.

Babam gazetesini masaya fırlatıp, kahvehaneye kaçmadan önce anneme, “Bıraksam, bin yıl daha konuşursun,” diye isyan etti. “Ama ben seni tek bir saniye daha dinleyemem!”

Öğleden sonra annem meydanı boş bulunca, eve mahalledeki arkadaşlarını doldurdu. Her gelen kadın yanaklarımdan şapır şupur öpüyor, sırtıma sağlam birkaç tokat indirdikten sonra kolay dinmeyen bir kahkahayla boş gördüğü yere kuruluyordu. Babamla birlikte anca artıklarından nasiplenebildiğimiz poğaçaya börekler, bu aşırı neşeli kadınların kursağından yağ gibi akıp gitti. İnsanı, bu denli büyük bir bolluk içinde yokluğa mahkûm edenin kendi annesi olması da apayrı bir derti.

Kadınlar önce dizilerden, magazin haberlerinden falan dem vurdular. Sonra lafı daha fazla eveyip gevelemeden, kaçınılmaz olarak gelmeleri gereken yere, yani kendileri için baştan ayağa bir bilinmezi andıran kıymetli ihtiyarlarına geldiler. Gariptir ki bu kısır konuda bile söyleyecek onlarca şey buldular. Biri konuşmaya başlayıp sonunu getirmemekte ısrar edince diğeri araya giriyor, sözü alan aynı hataya düştüğünde de, fırsat kollayan bir başka kadın tarafından susturuluyordu.

Kafam kazan olmuşken, babam beklenenden çabuk geri döndü. Annemin hesaba katmadığı kadar erken bir dönüştü bu. Öyle ki kocasını kapının eşiğinde görür görmez eli ayağına dolandı. Biraz şaşkınlık ve yoğun bir telaşla boş boş etrafına bakındı. Babam, evdeki kadınlar da dâhil, herkesin ondan kaçınılmaz olarak beklediği asabi tavrını takınmamıştı. Hatta tuhafılık derecesine varacak kadar sakindi.

O an için yüzünde fazla manasız duran yumuşak bir tebessümle, adımlarını hiç sakınmadan kadınlara doğru yürüdü.

Yorgun sesini herkese duyurabileceği kadar yaklaştığında, “Artık boşuna toplanıp durmayın, hanımlar.” dedi. “Çünkü sizin ihtiyar az önce bahçesini adam etmekle uğraşırken, kalp krizi geçirip öldü!”

Son cümle evde neredeyse infial yaratmıştı. Misafirlerin tümü, gerçeği öğrenmek için apar topar ihtiyarın evine doğru koştu. Bahçenin girişindeki ambulans ve ihtiyarın sedyeye yatırılmış cansız bedeni her şeyin bittiğinin kanıtıydı. Kadınların büyük bir arzuyla çözmeye çalıştıkları sır, ihtiyarla birlikte toprağa girecekti. O güne dek, takipçisi oldukları hiçbir işi yarım bırakmamış ev hanımları için yürek burkan bir sondu doğrusu.

Ancak o beklenmedik ölümün, müthiş bir inatçılıkla savaşan kadınlar için kesin bir son anlamına gelmediği sonradan anlaşıldı. Adamın cenazesine kadar giden birkaç inatçı teyzenin, ihtiyarın uzak akrabalarından öğrendiğine göre, gerçek onların tahmin ettiğinden çok farklıydı: Zavallı adam, yarım asırdır evli olduğu karısını göğüs kanserinden kaybetmiş, elde avuçta tuttuğu parayı tedaviye harcayınca da bizim mahallenin o köhne evine yerleşmek zorunda kalmıştı. Her sabah aynı saatte özenle hazırlanıp nereye gittiği de eşinin yanına defnedildiğinde ortaya çıktı. İhtiyarın mahalleye geldiği günden beri aldığı bir yığın gül, iki aylık ayrılıktan sonra ebediyen kavuştuğu karısının mezarını süslüyordu.

Batuhan Asıktoprak

SİLDİĞİMİN MUHTEŞEM GERİ DÖNÜŞÜ

dip
sese hafifliğini verir

ben
evet ben söyle bana
kendimi neremdem tanıyabilirim
varlığıma hep henüz bırakılmış
uçanların gözleriyle beslenmiş gözlerimle
ağlayamıyorum diye vazgeçemiyorum gülmekten
bebekliğin gücü adına
emekliyorum dimdik
bir duvara resmolmak ve
bir duvarı resmetmek arasında
bir şeylere sarılmak isteyip
kollarımı kollarıymış gibi yaparken buluyor
teyet ve geçmiş olmakta uzmanlaşıyorum

gök
kendisinden gizlediklerini bildirir sese

dudaklarım kaçık
dudaklarım kaç el
bir'den bir'e kesilmekten
dudaklarım yoruldu kaçak elektrikten
teselliden geçir beni beni tadıma aç
kybele, doğumum geri alınmasın artık

Can Küçükoglu

Furkandusk

BAKKHALAR TEMELİNDE DOĞA-KÜLTÜR İLİŞKİSİ VE SİNEMADA TEMSİLİ:

REHA ERDEM – KOSMOS ÖRNEĞİ

“ TANRILAR DEĞİŞİK BİÇİMLERDE
KARIŞIYOR İNSAN YAŞAMINA:
UMMADIĞIN BAŞINA GELİYOR.
BU ÖYKÜDE İŞTE BÖYLE SONA ERİYOR.”
(BAKKHALAR, EURİPİDES)

Böyle diyor Euripides, Bakkhalar’ın sonunda, Dionysos’un tanrılığını ispatlamaya geldiği Thebai şehrinde, Pentheus ve Agauéden intikamını aldığı hikâyeyi anlatırken. Dionysos’un çift yönlü karakterinin, yaydığı esrikliğinin ve yarattığı karmaşanın izdüğümleri aslında pek çok edebi eser ve filmde yeniden üretilmeye devam edilmekte.

Reha ERDEM’in 2009 yapımı Kosmos filmi, yerli sinema içinde yapılan bu “yeniden üretime” önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Doğa (Diyonizyak) ve Kültür (Apollonik) temelinde kurulmuş filmin evreninde yer alan başkahraman Battal’ın ya da kendi deyimiyle Kosmos’un, Dionysos ile olan benzerlikleri yadsınamayacak kadar fazladır. Battal tıpkı Dionysos gibi belirsizliğin içinden çıkagelen ve Apollonik bir yaşam süren köy halkının hayatına aniden giren bir karakterdir. Tıpkı Bakkhalar’da, Dionysos’un insan kılığında Thebai şehrine gelip, tanrısallığının verdiği güçle şehrin kadınlarını büyülediği gibi, Battal’ın da kendine ait mucizevi sayılabilecek güçleri bulunmaktadır. İnsanları iyileştirebilmekte bu nedenle köy halkı tarafından ulu, derviş bir kişi olarak tanımlanmaktadır.

Doğayı temsil eden Dionysos, tıpkı doğa gibi dengesizlik ve doğumu içinde barındırır. Ne tam anlamıyla iyi ne de tam anlamıyla kötüdür. Bu haliyle de Yunan Mitolojisi içerisinde karmaşa ve kaosa içkin bir tanrıdır.

Kültür’ün karşısında yer alan Doğa, Diyonizyak olandır. Diyonizyak olan ise toplumun sınırlarını ihlal eden bir yapıya sahiptir. Bakkhalar’da Dionysos’un, Thebai şehrine geldikten sonra yarattığı karmaşa halinin birebir benzeri Kosmos’da da görülmektedir. Köy halkının kendilerini “mert insanlar”, köylerini ise “kötülüğün büyüye-medığı” bir yer olarak tarif etmesine rağmen, Battal’ın gelişinden itibaren Kültür’ün kurduğu düzenin yavaş yavaş çözülmeye başladığı görülmektedir.

Hırsızlık vakalarının yaşanması, çözümlenemeyen cinayetin varlığı Apollonik düzendeki köy hayatının temel yapıtaşlarından güven ve dürüstlük kavramlarını derinden sarsmaktadır.

Diyonizyak olanın en önemli özelliklerinden biri de hislerin/arzuların ön plana çıkmasıdır. Kültürün yarattığı olguların karşısında yer alan Doğa (Diyonizyak) kaçınılmaz olarak kültürün yarattığı olguların temelini oluşturan “dil sistemleri” nin de tam karşısında yer almaktadır.

Dionysos’un birçok forma bürünebilen bir tanrı olduğu düşünüldüğünde ve farklı metinlerde çeşitli hayvanlara benzetildiği de göz önüne alındığında, insanın tam anlamıyla “doğaya”, kültürün henüz inşa edilmediği dönemdeki “ilkel insana” dönüşü Diyonizyak sistemin kilit noktasını oluşturmaktadır.

Dionysos’a eşlik eden, kendilerini tanrıya adayan esrik haldeki Bakkhalar, hayvani içgüdülerle hareket eden, yarı çıplak (üzerlerinde yalnızca ceylan postlarıyla) doğada yaşayan, parçaladıkları hayvanların etlerini yiyen ve hayvani sesler çıkaran kadın tasvirleri olarak sunulmaktadır. Filmde, Battal’ın ilk karşılaştığı karakterlerden biri olan Neptün, Dionysos (Battal) ile karşılaşmasından itibaren kültürün içinde yer aldığı dil sisteminin dışına çıkar. Tıpkı Bakkhalar gibi doğanın içinde koşar, hayvani sesler çıkarır ve bir “kendinden geçme” haliyle yaşamını sürdürerek iki metin arasındaki uyuma katkıda bulunur.

Euripides’in Bakkhalar’ın da, Pentheus’un annesi Agaué’nin, oğlunu tıpkı bir hayvanmış gibi avlaması ve elinde tuttuğu Pentheus’un kafasını, bir aslan kafası olarak görmesinin yerini, babası Kadmos’un telkinleriyle gerçeğe bırakması gibi Kosmos’un Battal’ının mucizeleri de yerini gerçekliğe bırakmaya başlar. İyileştirdiği insanların teker teker ölümüne şahit olan Battal, Neptün’ün yardımıyla şehirden, tıpkı geldiği gibi aniden gider.

Bakkhalar ve Kosmos, Doğa ve Kültür çatışmasının bir sonucu olarak ölümlü ele almaları yönünden benzerlik kurmaktadır. Dionysos’un, Thebai’ye gelişiyile yarattığı ölüm ve kargaşa hali, Kosmos’ta Battal’ın köye gelişiyile kendini göstermektedir. Her iki metinde de insan eliyle kurulan düzenin-kültürün, doğa tarafından alt-üst edilişi ortak bir temanın oluşmasına zemin hazırlamaktadır.

Gizem Aytekin

MİTOLOJİK AÇIDAN STAR WARS

“Uzun zaman önce, çok çok uzak bir galakside...”

Muhtemelen bu cümleyi hepimiz biliyorsunuzdur. Bu cümle, çoğumuzun çok sevdiği, izlememiş olanların ayıplandığı Star Wars’un giriş cümlesi. Ben de Star Wars’u, Kabala öğretilerine göre inceleyip benzerliklerini anlatacağım. Kabala aslında bir mitoloji değil, bir Yahudilik öğretisidir. Mısır paganlığından geçmiş olup sayı gizemciliğinden yararlanarak Tevrat’ın gizli anlamını öğrenmeye çalışan ve psikolojik dünya üzerinde güç kazanmayı amaçlayan mistik bir akımdır. Filme genel olarak bakarsak, olaylar genel bir “kahramanın serüveni” şeklinde geliyor. Fakat daha yakından incelersek diğer hikâyelerden farkını anlayacaksınız. İlk olarak filmin temel taşlarından biri olan Jedi olmayı ele alalım:

Jedi, Judaism’den gelir. Judaism, Yahudilik demektir. Sith, Seth’den gelir. Seth, Mısır mitolojisinde ölüm ve kargaşayı temsil eder.

Seçilmiş kişi olan Anakin Skywalker, Anakim’den gelir. Anakim, Nefilim ile aynı anlama gelmektedir. Nefilim ise cennetten kovulmuş melekler ile kadınların çiftleşmesiyle oluşan dev ırkıdır. Anakin’de babasız şekilde bir kadından doğmuştur ve gücü en yoğun bulunduran kişi olması da onu mecazi anlamda bir dev yapar.

Bölüm II: Klonların Saldırısı filminde, Anakin ve Padmé’nin beraber zaman geçirip aşk yaşadıkları Naboo gezegeni, cennetin tasviridir. Adem ile Havva’yı temsil ederler. Anakin’in, Palpatine’e kanıp karanlık tarafa geçmesi de yasak elma konusuna göndermedir. Mısır mitolojisinde Horus, Seth ile yaptığı savaşta onun hayalarını koparmıştır. Bölüm III: Sith’in İntikamı’nda Obi-Wan, Anakin’in kolunu ve bacaklarını kesmiştir. Kabala’da, karanlığın yansıması olan sefirot, Qliphoth’dur ve 66 rakamı ile temsil edilir. -sefirot, Kabala’ya göre evrenin oluşumunu belirleyen aşamalarıdır.- 66 rakamı aynı zamanda cennetten düşen meleklerin sayısıdır. Yine bölüm III’de bu konu, Palpatine’in clone trooperlara yolladığı ve tüm Jedi’ları öldürmelerini emreden kod olarak işlenmiştir.

Luke Skywalker’ın adı Latince olan Luce kelimesinden gelir ve Luce, ışık demektir. Kabala öğretilerinde Lucifer ışığı temsil eder ve aydınlanma anlamına gelir. Latince’de Lucifer kelimesi, ışık getiren demektir ve bu en parlak gezegen olan Venüs’e verilen isimdir. Luke Skywalker’ın da ismi incelendiğinde gökyüzünü dolaşan ışık anlamına gelir ki bu Venüs’tür.

Luke’un yol göstericisi Obi-Wan Kenobi’nin ismi, Obeah ve Wanga’dan gelir. Obeah ve Wanga bir büyü çeşididir ve bu iki büyüde güç ile ilgilidir.

Darth, Da’at’dan gelir. Da’at, kabala hayat ağacındaki görünmeyen sefirottur. Bu sefirot, iyinin kötüye, kötünün de iyiye dönüşmesini ifade eder. Darth Vader’da aynı şekilde iyiden kötüye kötüden iyiye dönüşmüştür. Invader ise istilacı demektir. Darth Vader, Da’at Invader’dan gelir.

Obi-Wan’ın diğer adı olan Ben, İbranice oğul demektir. Tiferet kelimesi aynı şekilde oğul anlamına gelir ve Kabala hayat ağacında Da’at sefirotunun tam zıttında bulunur.

Güce sahip olmak için kanınıza midi-chlorian bulunması gerekir. Kabala öğretisi içinde Yahudi kanı taşınması gerekir yoksa gelenek gereği Kabala öğrenemezsiniz. Kabala’nın genetik olduğu gibi, güçte genetikdir. (Bu arada midi-chlorianlar George Lucas’ın, Star Wars’u olması gereken yere, bilim kurgu türüne sokmak için denediği bilimsel bir çalışmadır. Fakat başarılı olamamış ve Star Wars, bilim temelli olmadığı için fantastik kategorisinde kalmıştır.)

Bu yazdıklarımı okuyunca komplo teorisinden farksız olduğunu düşünebilirsiniz. Ben de kendi kendime bunu düşündüm fakat tüm bu benzerliklerin olması “bana göre” tesadüf olamaz. Oldukça fazla kaynak araştırdım ve başkalarının da bunları fark ettiğini gördüm. Bu nedenle komplo teorisi olduğunu düşünmüyorum ve altında siyasi ya da dini bir anlam aramıyorum. Umarım Kabala’yı bilmeyenler için az da olsa bir şeyler anlatabilmiş ve farklı açıdan bakmanızı sağlayabilmişimdir.

Bora Kurt

YAR DİM EDİM !!

AAHHHRRH

BOOM

Yigit Gönügür

ŞARAP EFSANESİ

İRAN EFSÂNESİ

Nuh Peygamber, -*Nuh Tufanı*- olarak bilinen felâket sonrasında hayvanlarıyla Ağrı Dağı'nın yamaçlarında yaşamaya başlar. Karınlarını doyurmak için dolaşan keçilerden birinin gereğinden fazla neşeli olduğunu görür. Keçisinin olağanüstü neşeli hali günlerce sürünce Nuh Peygamber, keçisini izlemeye başlar. Keçisinin otladığı kayalıklarda bulunan bir meyveden yediğini görür ve keçisinin bu durumunun, yediği bir meyveden kaynaklandığını fark eder. Kendisi de bu meyveden tadar ve tadını çok beğenir.

Daha sonraları beğendiği bu meyveden elde edilen ve içildiğinde dünyayı toz pembe gösteren üzüm suyunun müptelâsı olur.

Nuh Peygamber'in bu mutlu halini gören kiskanın şeytan, alevli nefesi ile asmaları kurutur.

Bunun üzerine Nuh Peygamber, üzüntüsünden yataklara düşer. Efsâneye göre insafa gelen şeytan: "Eğer meyvenin kökü açılır ve hayvanlardan yedisinin kanı ile sulanırsa, asma canlanacaktır." diyerek Nuh Peygamber'i iyi edecek ipucunu verir.

Bunun üzerine aslan, kaplan, ayı, köpek, horoz, saksâğan ve tilkiden oluşan yedi hayvan, Nuh Peygamber'in canlanması için kurban seçilir.

Bu yedi hayvanın kanıyla sulanan bitki (asma), bir yıl sonra tekrar canlanır. Yaprak ve meyve vermeye başlar.

Güya şarap içerek sarhoş olanların davranışlarında bu yedi hayvanın karakterinin görüldüğü rivayet edilir. Üzüm suyu ile sarhoş olanlar;

kâh aslan gibi cesur,
kâh kaplan gibi yırtıcı,
kâh ayı gibi kuvvetli,
kâh köpek kadar kavgacı,
kâh tilki kadar kurnaz,
kâh saksâğan kadar geveze olurlar.

(E)

(cosmis efsane servisi)

MİTLER MASAL DİYARININ EBEDİ SAKİNİ Mİ YAŞAMIN TA KENDİSİ Mİ

Yaşamı açıklamaya yönelik Tanrısal anlatılardır mitler. Kaf Dağı'nın ardındaki bir peri masalı kadar çekici, bir o kadar yaşamın dışında algılanabilir. Çünkü onlar masal diyarında, yaşadığımız rasyonel dünyanın ötesinde konumlandırılır. Oysa onlar yaşamın imgesel bir anlatımıdır. Tarihin eski yapraklarında kalmış, insanların yaşamı anlamlandırmak ve açıklayamadıkları doğa olaylarına ilişkin bir temel yaratma faaliyetinden öte, çağlar boyu biçim değiştirerek yaşamımızdaki varlığını korumuştur.

Yaşam dikotomiktir. Yani ikilikler üzerine kuruludur. Kadın-erkek, doğu-batı, aydınlık-karanlık, güzel-çirkin, iyi-kötü vb. Yaşam bu dikotomiler arasında dokuduğumuz mekiktir bir bakıma. Ve yaşam diyalektik bir süreçte kendini sürdürür. Bu zıtlıklar ve onlardan doğan sentez ile varlığı devam ettirir. Bu dikotomik yapı Antik Yunan mitolojisinde Apollon-Dionysos çatısı altında pekala toplanabilir. Çünkü bu tanrılar ve onların özellikleri tüm bu dikotomik kavramları kapsamaktadır. Örneğin kimi zaman elinde liri, kimi zama da ok ve yayı ile gördüğümüz yakışıklılı ile nam salmış Apollon aydınlığı mantığı, aydınlanmayı, batıyı, erkeği, atakerkiyi, hijyen ve formu simgelerken, doğunun bağrından, Tebai'den gelen uzun saçlı, kadınları delirtip coşturarak dağlara çıkartan Dionysos ise karanlığı, tutku ve arzuları, şarkı, doğuyu, kadını, anaerkiyi, steril olmayanı ve biçimsizliği ifade eder.

Mitlerin yeniden üretildiği, alanlardan biri de sinemadır. Sinema yaşamı bize farklı açılardan sunarken mitleri yeniden üretir, bazen farkında olarak ve belki de daha çarpıcısı bazen de farkında olmayarak mitsel öğeler sarmalı olarak karşımıza çıkar. Francis Ford Coppola'nın yönettiği Bram Stoker's Dracula filmi bu konuda zengin bir metne sahiptir.

Filmin açılış sahnesi bile derin bir mitsel anlatıyı ifade eder. Film, bir kilisenin kubbesi ile açılır. Kubbe üzerindeki haç kadrajda orta noktaya oturmuştur. Ancak üzerinde kara bulutlar dolaşmaktadır, haç bu bulutlarla tamamen kapanır ve bir sonraki sekansta düşüp parçalanır.

Bu sahnedeki simgeler Dionysos ve Apollon arasındaki mücadelenin habercisidir. Haç, kilisenin, kilise otoritesinin güçlü bir simgesidir. Tek tanrılı dinler baba otoritesinin, bu anlamda da Apollon'un birer temsilcisi olarak kabul edilebilir. Haç, bu sahnede en yüksekte, yani Tanrı'ya (Göktanrı) yakın olarak konumlandırılmıştır. Haçın kara bulutlarla kaplanması, ona yönelik olarak bir şeylerin ters gideceğinin habercisidir. Haçın yere düşüp parçalanması ise bu mesajı pekiştirir. Kaldı ki o sırada dış erkek sesi bize İstanbul'un düştüğü haberini verirken ekranda haçın yerini hilalin aldığı görülür.

Bu filmde Dracula'yı Dionysos'un bir maskesi olarak çözümleyebiliriz. Dionysos gibi şarktan, memleketi Transilvanya'dan Londra'ya geliş sahnesi de son derece etkileyicidir. Çünkü Dracula, 27 Haziran'da Demeter adlı bir gemi ile Londra limanına doğru yaklaşır. 27 Haziran, dişil olan, derin duyguları ifade eden ve simgesi ay olan Yengeç burcudur. Ve Demeter, Olimpos tanrıları arasındaki tek anaç tanrıçadır.

O doğayı, bereketi ve anneliği simgeler. Aynı zamanda Dioysos ile yakınlığı ile bilinir. Filmde, gemideki bir tabut ile yol alan Dracula, herkesin annesi olan, herkese acıyan Tanrıça Demeter'in şefkatli ve güvenli kollarında yolculuğuna devam ederken, plasentayı çağrıştıran sıvılar içinde kıvrılmaktadır.

Sonrasında Dracul'nun Londra'ya ulaşması ile süreç devam ederken Apollon-Dionysos dikotoiisi yeniden ve yeniden kendini gerçekleştirir.

Mitleri masal diyarına sürmeden önce dillendirdikleri hikâyelere kulak vermek yaşamı ve toplumsal yapıyı anlamamız ve değerlendirmemiz açısından önemli katkılar sağlayacaktır. Biz var oldukça, kolektif bilinçdışı ile kuşaktan kuşağa aktarılan bu mitler ve simgeleri bizi bize anlatmaya devam edecek, en içsel duygularımızla, bazen güçlü, kimi zaman da zayıf yönlerimizle yüzleşmemizde bize ayna tutacaktır.

Gücünü güneşten alan kız

BAZI DÜNYALAR NEDEN BÖYLE DENİLDİĞİNDE

ÇOK KIZAR / II. KISIM

aya koşturanların sekizincisi ben ve
savaş nedir ay ve tünel nedir sokak nedir ve pantomim nedir ve
mannelig ormanının içine girişimizin ilk anlarını yaşayacağız
çünkü zaman daima tuhaf işlemektedir

dur demek isterken ormanı yerinden sarsan devasa ağaç dokuz yüzyıl gözyaşlarıyla
suladı kendini ve
dur diyemeyişi karşısındaki ağacın ayaklanmasını ve dengeyi sağladı
işte ormanın yerle bir olması böyle engellendi

durulacak bir konu vardı
kimse durmadı çünkü dur diyen kimse yoktu ve
dokuz yüzyıllık gözyaşlarından ağaç kılığına dönüşmüş bir zaman bile sağ kolunu
güçsüzce öne uzatıp yapraklarını ömrünün zaferi adına dökememişti dur
çekip götürülmek nedir

karşısındaki mutsuz ve güçsüz anne ilk defa olmak üzere ayaklanıyordu
bakışlarını yakarak köklerinden sıyrılmak köklerinden sıyrılmak

ve toprağın sesi bin yüzyıllık kökler ile gürdür ve mutsuz ve güçsüz gürlmek nedir
dur

dur dokuz yüzyıllık gözyaşları dur diyemedi pantomimcinin ormancı tarafından
çekilip götürülüşüne ve mannelig yıkılmak üzereyken
bin yüzyıllık mutsuzluk anneliğin toprağını gürlledi
bin yüzyıllık güçsüzlük yere yığıldı
ve bir ormanın kendi içine yağmur olarak yağması
ve aynı ormanda kaç ölü VE
ŞARKININ BURASINDA SIRADAN BİR ET BAMLAR

pantomimci tomrukların üzerine bağlanmış sahile çekilip götürülüyordu
ormancının sakalları yerleri süpürüyordu
mannelig'in tüm zehirli otları ormancının sakallarında uzamaktaydı ve çocukluğun-
dan kalma gözlerinin kenarları yılan derisi çerçeve

not mannelig ormanının bittiği yerde sahil başlamaktadır zamanın bir an için
geriye işlemesi yüzünden mannelig ormanının sahile açılmakta olan uç kısmında
yaşanan hikayeye maruz bırakıldık

zehirli otlardan oluşan uzun sakallara ve çocukluğundan kalma gözlerinin çevresini
saran yılan derilerine sahip bir ormancı tomrukların üzerinde ölü pantomimciyi
çekip götürmektedir ve karşılıklı durup duran iki devasa ağacın tam ortasından
geçmektedir

dur demek isterken son gözyaşlarını döken dokuz yüzyıllık devasa ağaç korkunç
bir gövdeye sahip olsa da kolunu güçsüzce kaldırıp pantomimcinin çekilip götürü-
lüşüne dur diyemeyiş hareketiyle dokuz yüzyıllık hüznünü görselliğe çevirmektedir
hemen karşısındaki bin yüzyıllık suskunluk bin yüzyıllık mutsuzluk ve güçsüz-
lük ve bin yüzyıllık annelik bu durum karşısında köklerinden sıyrılarak büyük bir
gümbürtüyle ayaklanmaktadır ve mannelig ormanının üzülmek dolayısıyla
devrilmesini engellemektedir
bir anne
ölmektedir

not ve zaman daima bir an için geriye işlemeye devam edecektir ve mannelig or-
manının daha da içlerine maruz bırakılacağız ve
ben savaş kafasını yaşayan dokuz savaşçının aya koşturan sekizincisiyim
ve tünel nedir ve ay nedir

dünyanın bir sokağının aya gönderdiği ölüm tüneli.
aya gönderilen ölüm tünellerinden sekizincisi anlatılmıştır.

ŞARKININ BURASINDA SIRADAN BİR ET BAMLAR.

2012

